Povijesni zapisi, radna i eksterijerna obilježja istarskih goniča

Sladonja, Branko

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of agriculture / Sveučilište Josip Jurja Strossmayera u Osijeku, Poljoprivredni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:561283

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Repository / Repozitorij:

Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek - Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Branko Sladonja

Diplomski studij Ekološka poljoprivreda

POVJESNI ZAPISI, RADNA I EKSTERIJERNA OBIJEŽJA ISTARSKIH GONIČA

Diplomski rad

Osijek, 2017.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

POLJOPRIVREDNI FAKULTET U OSIJEKU

Branko Sladonja

Diplomski studij Ekološka poljoprivreda

POVJESNI ZAPISI, RADNA I EKSTERIJERNA OBIJEŽJA ISTARSKIH GONIČA

Diplomski rad

Voditelj: doc. dr. sc. Ivica Bošković

Povjerenstvo za ocjenu i obranu rada:

1. prof. dr. sc. Tihomir Florijančić, predsjednik

2. doc. dr. sc. Ivica Bošković, mentor

3. doc. dr. sc. Siniša Ozimec, član

Osijek, 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD **1**
2. KINOLOGIJA **2**
2.1. Definicija pojma 2
2.2. Kinologija na prostoru Hrvatske od kraja 19. st. do prve polovice 20. st 2
2.3. Kronologija kinološke aktivnosti u 2. Jugoslaviji 4
2.4. Kinologija u samostalnoj Hrvatskoj 5
3. ČISTOKRVNI PSI U HRVATSKOJ **6**
3.1. Izdavanje uzgojne dozvole 6
3.2. Pseće izložbe 6
4. PSEĆE POIMANJE ŽIVOTA **8**
4.1. Pseća psihologija 8
5. NASTANAK PASMINA PASA KROZ POVJEST **10**
5.1. Stvaranje vrsta iz porodice *Canidae* 10
5.2. Nastanak psa od vuka 11
5.3. Korištenje radnih pasa u povijesti 11
5.3.1. Lovački psi 11
5.3.2. Psi tragači 12
5.3.3. Pas čuvar 12
5.3.4. Psi pastiri 12
5.3.5. Pas u zajednici 12
5.3.6. Psi za utrke i vuču saonica 13
6. GLAVNE SKUPINE PASA **14**
6.1. Čistokrvne skupine pasa 14
6.2. Standard i rodovnik 14
6.3. Sistematizacija pasmina pasa 15
6.3.1. Lovački psi 15
6.3.2. Terijeri 16
6.3.3. Patuljasti psi 17
6.3.4. Psi za pratnju 17
6.3.5. Radni psi 17
6.4. Podjela pasa po skupinama FCI-a 17
7. ISTARSKI GONIČ **19**
7.1. Povijesni zapisi 19
7.2. Standard istarskog kratkodlakog goniča 20
7.3. Standard istarskog oštrodlakog goniča 27
8. KORIŠTENJE ISTARSKOG GONIČA **33**
8.1. Lovačke karakteristike istarskog goniča 33
8.2. Ispiti za istarske goniče 34
8.3. Ispit prirođenih osobina pasa goniča 34
8.4. Ispit u radu goniča 35
8.4.1. Obvezne discipline 36
8.4.2. Neobvezne discipline 37
8.5. Rad goniča na divlju svinu 40
8.6. Discipline na jednostavnom ispitu 42
8.6.1. Ponašanje na pucanj 42
8.6.2. Način traženja i pretraživanja terena 42

8.6.3. Kvaliteta njuha 43
8.6.4. Glas kod i oko divlje svinje u mjestu 43
8.6.5. Oštrina prilikom napadanja na divlju svinju 43
8.6.6. Ustrajnost u oblajavanju na divlju svinju 43
8.6.7. Glas u gonjenju 44
8.6.8. Poslušnost i vodljivost 44
8.7. Discipline na proširenom ispitu 44
8.7.1. Rad na krvnom tragu 44
8.7.2. Oblajavanje 45
8.7.3. Pokazivanje 45
9. ZAKLJUČAK **46**
10. POPIS LITERATURE **47**
11. POPIS SLIKA **44**
12. SAŽETAK **50**
13. SUMMARY **51**

1. UVOD

„Pas je čovjekov najbolji prijatelj.“ Ta se rečenica već generacijama prenosi s koljena na koljeno. Njome starije generacije nastoje prenijeti na mlade ljubav prema uzgoju i držanju ove životinjske vrste, a samim time i prema cijelom životinjskom svijetu. Prilikom donošenja odluke o držanju jednog ili više pasa, moramo imati na umu da je riječ o vrlo odgovornoj obvezi. Psu treba osigurati primjerene uvijete uzgoja, kao što je svakodnevna opskrba kvalitetnom hranom i svježom vodom, te održavanje čistoće životnog prostora. Bilo da je riječ o držanju pasa za lov ili kao kućnog ljubimca, ova će životinjska vrsta čovjekovu brigu nagraditi iznimnom privrženošću i poslušnošću, još od najranije dobi. Time ova plemenita životinja dokazuje tvrdnju da je veoma socijalna vrsta, a to je jedna od njenih temeljnih osobina.

Individualnu selekciju pasa s ciljem dobivanja željenih pasminskih osobina, čovjek je provodio od davnina. Za daljnji pripust bi ostavljao jedinke koje bi udovoljavale njegovim potrebama, a izlučivao one s nepoželjnim osobinama. Rezultat toga je da danas na svijetu postoji preko četiristo poznatih pasmina pasa. Stoga se s pravom može reći da danas svatko može izabrati pasminu koja najbolje odgovara njegovim potrebama i željama.

Slika 1. Pas je čovjekov najbolji prijatelj, izvor www.VetMedZg.eu pristup stranici: 17.05.2017. u 12:45 sati

2. KINOLOGIJA

2.1. Definicija pojma

Kinologija je znanost o uzgoju, selekciji i dresuri čistokrvnih pasa. Sama riječ nastaje od dviju grčkih riječi kyôn - kynôs - pas + logos – govor. Uz nju se vezuju pojmovi kinolog i kinofil. Kinolozi su ljudi koji sa znanstvenog aspekta proučavaju problematiku vezanu za pseću vrstu kao što su pasminske osobine, genetika, nasljedne mane, uvijete uzgoja i dr. Kinofili su ljubitelji pasa. Tu ubrajamo ljude se profesionalno ili amaterski bave: uzgojem, školovanjem, individualnom selekcijom jedne ili više pasmina pasa. Prva zabilježena udruženja ljubitelja i uzgajivača pasa počinju se pojavljivati početkom 20. st. na području Velike Britanije. Ta udruženja imaju za cilj provoditi individualnu selekciju, te propisivati i provoditi standarde za pasmine kojima se bave. U 20. st. klubovi ljubitelja pasa nastaju po zemljama zapadne Europe. Kao rezultat takvog nastajanja klubova ljubitelja i uzgajivača pasa diljem Europe nastao je Međunarodni kinološki savez, poznatiji pod nazivom FCI (Federation Cyinologique Internationale). Cilj FCI-a je koordinirati stručan rad oko uzgoja i selekcije pasa.

Pored FCI-a u Europi postoje još i druge međunarodne organizacije kao što je Međunarodna kinološka unija. Ona, za razliku od FCI-a ima nešto liberalnije propise i stavove oko uzgoja i selekcije pasa. Ima svoje ovlaštene suce, organizira izložbe te izdaju i svoje ovlaštene rodovnike.

2.2. Kinologija na prostoru Hrvatske od kraja 19. st. do prve polovice 20. st

Početak ozbiljnije kinološke priče na prostoru Hrvatske seže u daleku 1881. godinu kada je u Zagrebu osnovano Hrvatsko društvo za gajenje lova i ribarstva. 1891. godine ova se udruga učlanjuje u Austrijsko društvo za čistokrvne pse u Beču. Hrvatsko društvo za gajenje lova i ribarstva godine 1897. osniva komisiju za izdavanje rodovne knjige. Zadatak komisije je bio prikupljanje i obrada podataka o čistokrvnim pasminama pasa s terena na području sjeverozapadne Hrvatske i Slavonije. Nakon ažuriranja dobivenih podataka bili su dužni iste dostaviti u Beč u Austrijsku temeljnu knjigu za čistokrvne pasmine pasa.

Međutim, iz povijesti hrvatskih izložbi pasa razvidno je kako je početkom jeseni, odnosno točnije krajem rujna 1894. godine u Vrbovskom bila održana „mala izložba lovačkih pasa“ na kojoj je sudjelovalo deset istarskih goniča. Ova „mala izložba lovačkih pasa“ nije bila organizirana kao izložba u današnjem smislu, jer nije rađen katalog

prikazanih pasa, niti su kinološki suci obavili njihovo ocjenjivanje. Gore rečenom „malom izložbom lovačkih pasa“ osnovani su temelji za prvu pravu izložbu pasa koja je održana od 5. do 7. rujna 1906. godine u Zagrebu u sklopu Hrvatsko-Slavonske gospodarske izložbe, a koja je kasnije prerasla u Zagrebački velesajam. Tijekom ove izložbe izloženo je ukupno 103 pasa različitih pasmina, te je po prvi puta napravljen i katalog izloženih pasa.

Kako su ondašnje vojne sile na tlu Europe, pa tako i Austro-ugarska vojska u svoje aktivnosti sve više uključivale radne pse, godine 1912. u Osijeku je održana prva međunarodna utakmica za ispitivanje redarstvenih i ratnih pasa na našem području. Gore rečena međunarodna utakmica, dala je godinu dana kasnije potstrek za održavanje izložbe 80 pasa u sklopu Zagrebačkog zbora.

Gotovo cjelokupna kinološka aktivnost prestala je za vrijeme Prvog svjetskog rata u vremenu od 1914. do 1918. godine. Koncem 1918. godine Hrvatska ulazi u novu državu pod nazivom Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca. Kako je u novonastaloj državi najjača kinološka aktivnost bila na području Slovenije 1. listopada 1925. godine u Ljubljani je osnovan ondašnji Jugoslavenski kinološki savez (JKS). JKS je koncem veljače 1929. godine primljen u svojstvu pridruženog člana FCI-a, a u travnju 1936. godine dobio je status federativnog člana. Tijekom 1926. godine ondašnji savez lovačkih udruga osnovao je Kinološku sekciju za Hrvatsku i Sloveniju. Iste je godine 10. listopada u Zagrebu održana izložba pasa o kojoj je sačuvano vrlo malo podataka. Prvi kinološki časopis u Hrvatskoj pod nazivom „Naši psi“ počeo je izlaziti tijekom 1932. godine u izdanju Kinološkog društva koje je osnovano 1927. godine pod nazivom Društvo prijatelja pasa. 1932. godine u gradu Zagrebu održala se izložba pasa različitih pasmina, koja je tada po prvi puta imala status međunarodne izložbe.

Za vrijeme trajanja Drugog svjetskog rata rad na području kinologije nije u potpunosti obustavljen, no aktivnosti su svakako značajno umanjene. Naime zbog prekrojavanja političke karte Europe veze između pojedinih kinoloških saveza su prekinute, pa je tako došlo i do prekida suradnje između Hrvatske i Slovenije, jer je Slovenija ušla u sastav Trećeg reicha. Iako je u tom razdoblju djelomično postojao organizirani kinološki rad, danas nažalost nemamo sačuvane dokumente iz tog razdoblja, jer je arhivska građa gotovo u potpunosti uništena.

2.3. Kronologija kinološke aktivnosti u 2. Jugoslaviji

Po okončanju Drugog svjetskog rata Hrvatska ulazi u sastav Druge Jugoslavije. Tada dolazi do osnivanja ondašnjeg Republičkog lovačkog saveza, koji potiče nastavak kinološke aktivnosti.

Dana 25. srpnja 1948. godine u glavnom hrvatskom gradu održana je prva smotra pasa različitih pasmina. Točno mjesto održavanja izložbe bio je stadion NK „Građanski" na Miramarskoj cesti. Kinološko udruženje Hrvatske osnovano je u Zagrebu 28. kolovoza 1948. godine. „Prva državna izložba pasa svih pasmina „ održala se u glavnom hrvatskom gradu u vremenu od 29. do 30. listopada 1949. godine. Izložbeni prostor nalazio se na prostoru današnjeg Tehničkog muzeja, dok se sama izložba odvijala u sklopu Zagrebačkog velesajma. Na gore rečenoj izložbi sudjelovalo je ukupno 350 pasa podijeljenih u 38 pasmina.

Godina 1950. je veoma značajna za hrvatsku kinologiju jer zada dolazi do značajnih pomaka. Tadašnji upravni odbor Kinološkog udruženja Hrvatske započinje s izdavanjem „Okružnice Kinološkog udruženja Hrvatske", koja je za funkciju imala kontinuirano obavještavanje članova o svome radu, kao i pružanje pomoći vlastitim članovima i uzgajivačima pasa na terenu. Iste godine objavljuju se prijave parenja i legla, te se najavljuju nadolazeće priredbe u zemlji i inozemstvu. 1950. godina značajna je i po tome što tada dolazi do osnutka sekcije kinoloških sudaca i sudačkih pripravnika i to za četiri osnovne skupine pasa. Riječ je o: ptičarima, jamarima, goničima i ne lovačkim psima.

U travnju mjesecu 1952. godine započinje s izlaženjem mjesečnik pod nazivom „Kinološke vijesti" koji zamjenjuje „Okružnicu". Na posljetku 01. srpnja 1953. godine Upravni odbor Kinološkog udruženja Hrvatske započinje s izdavanjem časopisa „Moj pas", a isti je ostao službeno glasilo Hrvatskog kinološkog saveza do današnjih dana.

Kako je s vremenom došlo do značajnog povećanja broja uzgajanih pasa, kao i različitosti uzgajanih pasmina, godine 1954. dolazi do promjene sekcija za grupe pasa u klubove. Osnovana su tri kluba i to: Klub jamara, Klub ptičara i Klub sportskih pasa. Klubu sportskih pasa kasnije je promijenjeno ime u Klub za njemačke ovčare i ostale sportske pse. Naredne 1955. godine došlo je do osnutka Kluba za goniče. Vlasnici i uzgajivači pasa pasmine bokser potakli su izdvajanje iz kluba za sportske pse, te su osnovali svoj zasebni Klub za boksere. Iste je godine došlo do uvođenja obaveznih uzgojnih pregleda, a izrađena je i kartoteka gdje su navedene oznake nasljednih osobina.

Klubovi organizirano provode tečajeve na kojima se obučavaju psi, što rezultira organiziranjem prvog ispita za rad službenih pasa prema Pravilniku FCI-a u Zagrebu 1958. godine. Sjedište Jugoslavenskog kinološkog saveza nalazilo se u Ljubljani, no to se mijenja 1953. godine kada isto seli u Beograd. U Beogradu je Jugoslavenski kinološki savez vodio centralnu rodovnu knjigu u koju su se upisivali svi podaci i to posebno za svaki Republički kinološki savez. Republički kinološki savez Hrvatske 1969. godine započinje s paralelnim vođenjem svoje rodovne knjige i zo za sve uzgajane pasmine pasa na području ondašnje Socijalističke Republike Hrvatske.

2.4. Kinologija u samostalnoj Hrvatskoj

Osamostaljivanjem Republike Hrvatske od Jugoslavije dotadašnji Kinološki savez Hrvatske mijenja svoj naziv u Hrvatski kinološki savez. Odluku o razdruživanju od Jugoslavenskog kinološkog saveza Hrvatski kinološki savez donosi dana 11. rujna 1991. godine. Od dana 28. do 30. rujna 1991. godine Hrvatska kinološka reprezentacija samostalno je nastupila na 13. svjetskom prvenstvu u radu pasa ptičara u talijanskome gradu Alessandriji. Ovaj je nastup za hrvatske predstavnike bio veoma uspješan. Naime hrvatski uzgajivač pasa Hari Herak osvaja šampionsku titulu sa svojim kratkodlakim ptičarom Eros di San Forano. Hrvatski predstavnici bijahu proglašeni ekipnim svjetskim pobjednicima na natjecanju u radu za kontinentalne ptičare.

6. lipnja 1992. godine od strane Hrvatskog kinološkog saveza bijaše izdata prva nova hrvatska rodovnica. Hrvatski kinološki savez biva primljen u Međunarodni kinološki savez (FCI) dana 5. rujna 1992. godine, kao pridruženi član. Sredinom travnja 1993. godine u Zagrebu je održana prva međunarodna izložba pasa svih pasmina u Hrvatskoj nakon stjecanja neovisnosti. Međunarodni kinološki savez je na svojoj redovitoj godišnjoj skupštini održanoj u Bruxellesu dana 30. svibnja 1995. godine primio Hrvatski kinološki savez kao svog punopravnog člana.

3. ČISTOKRVNI PSI U HRVATSKOJ

Procjenjuje se da u Hrvatskoj postoji oko tristo pedeset tisuća registriranih pasa. Velika ljubav spram ove plemenite vrste daje snagu uzgajivačima i ljubiteljima da ne odustanu od daljnjeg uzgoja, jer ih na to znaju navesti veliki troškovi uzgoja. Tu se podrazumijeva visoka cijena pri kupnji štenaca, hrana, izgradnja jednog ili više ograđenih bokseva, redovito cijepljenje, odlasci na veterinarske preglede, dresura u ovlaštenim centrima i drugi troškovi.

3.1. Izdavanje uzgojne dozvole

Uzgojna dozvola izdaje se uzgajivačima pasa, a za cilj ima postizanje unapređenja uzgoja čistokrvnih pasa. Prije samog pripusta uzgajivač je obavezan odvesti na pregled svaku ženku i svakog mužjaka koji su registrirani kao rasplodnjaci. Po obavljenom pregledu kuja se pripušta s odabranim mužjakom koji se najbolje poklapa s njenim nasljednim osobinama. Kako bi štenci iz novog legla mogli dobiti svoje rodovnice, vlasnik je dužan redovito kontrolirati njihov razvoj i napredak. Tek kad svi uvjeti budu ispunjeni moći će se izdati nove ovlaštene rodovnice.

3.2. Pseće izložbe

Izložbe pasa su u pravilu uvijek natjecateljskog karaktera. Ocjenjuje se građa tijela, a samo ocjenjivanje provodi ovlašteni kinološki sudac. Valja napomenuti da je prva izložba pasa bila održana na tlu Velike Britanije 1859. godine. Manifestacije na kojima se obavlja ocjenjivanje pasa mogu biti: saveznog, međunarodnog i svjetskog karaktera. Ocjenjivanje mužjaka obavlja se zasebno od kuja i to u određenim razredima:

1. RAZED MLADIH PASA: od 9 do 18 mjeseci starosti
2. RAZRED ZRELIH PASA: poslije navršenih 18 mjeseci starosti, te psi od 15 mjeseci starosti koji su već sudjelovali u nekom od prijašnjih natjecanja
3. RAZRED PRVAKA: psi koji su već prethodno osvojili jednu ili više titula prvaka

Pas s najviše osvojenih bodova iz razreda mladih pasa osvaja naslov „Prvak razreda mladih pasa“. Kod sudjelovanja na saveznim izložbama najljepša ženka i mužjak osvajaju CAC naslov. CAC je kandidatura za nacionalnog šampiona u ljepoti (Certificat d Aptitude

au Championnat). Drugo plasirani pas dobiva R.CAC (rezerva). U razredu prvaka kod sudjelovanja na saveznim izložbama najljepši pas osvaja titulu „Prvi u razredu prvaka“. Pobjednik razreda prvaka zajedno s pobjednikom razreda mladih pasa zajedno konkuriraju za naslov „prvak pasmine“. Kad je riječ o sudjelovanju pasa na međunarodnim izložbama kriteriji su u pravilu isti kao i kod saveznih smotri samo što su različiti nazivi kandidatura. Ovdje se psi natječu za CACIB (Certificat d'Aptitude au Championnat International de Beaute) i R.CACIB (rezerva). Dobitnici CACIB naslova su šampioni u ljepoti na međunarodnim smotrama pasa, dok se R.CABIB naslov dodjeljuje drugoplasiranim psima na istoj vrsti natjecanja.

4. PSEĆE POIMANJE ŽIVOTA

Za pse možemo reći da je to vrsta s najviše poznatih pasmina i genotipova u životinjskom svijetu. Za to je izravno zaslužan čovjek koji je tijekom stoljeća provodio selekciju i odabir željenih jedinki koje je kasnije pripuštao i križao po vlastitom nahođenju. Bez obzira što je čovjek ostavio golem trag u razvoju i raznolikosti ove životinjske vrste, psi su i nadalje zadržali neke osobine od izvornog oblika od kojeg su potekli.

Visoko profinjeni njuh i danas je jedna od prvih asocijacija čovjeka na temeljne osobine psa. Pored njuha i sluh im je na zavidnoj razini u životinjskom svijetu. Kod većine pasmina pasa krvožilni sustav je veoma dobro razvijen, te zadovoljava jednu od temeljnih psećih potreba. Riječ je o psećoj potrebi za trčanjem, odnosno nagonom za lovom drugih životinja, kako bi sebi pribavio neophodnu hranu. Prsni koš je dubok, a funkcija mu je zaštita unutarnjih vitalnih organa.

Psi prirodno žive u čoporu u kojemu vlada određena hijerarhija i poredak, te isti vrlo dobro poštuju od najranije dobi. Stoga nas ne treba čuditi što psi zadovoljno prihvaćanju dominaciju čovjeka i pritom se osjećaju sigurno i zaštićeno.

4.1. Pseća psihologija

Dobro poznavanje pseće psihologije od izuzetne je važnosti za ljubitelje i uzgajivače pasa kao i za profesionalne kinologe. Poimanje psećeg pogleda na svijet predstavlja osnovni uvjet kod odabira tehnike rada i metode obuke. Gore rečeni navodi bitni su kako bi treneri pasa mogli predvidjeti i razumjeti reakciju pasa na vanjske podražaje u različitim životnim situacijama. Način na koji se pas ponaša zapravo je kombinacija naučenih i urođenih osobina. Kako su psi prirodno obitavali u čoporu za njih možemo tvrditi da spadaju u društvenu skupinu životinja. U društvu drugih pasa i ljudi osjećaju se opuštenije i zaštićeno. Pas na hranu gleda kao na sredstvo opstanka. Stoga treneri pasa znaju da svaki uspješno učinjeni dio elementa u dresuri valja odmah nagraditi slasnim psećim briketom.

Genetski kod zaslužan je za očuvanje i prenošenje temeljnih karakternih osobina pasa na svoje potomstvo. Iste su vezane za opstanak u prirodi, a temelje se na životu pasa u čoporu. Ovi se osnovni nagoni djelomično mijenjaju i korigiraju rijekom odrastanja psa, a ponajviše tijekom prvih tjedana života. Prve životne lekcije štenci dobivaju od vlastite majke, do dvanaestog tjedna starosti pamte sve što opipaju, nanjuše čuju i vide. Kao što je

poznato psi izvrsno poznaju hijerarhiju čopora i u potpunosti poštuju njegovog vođu, najčešće najdominantnijeg mužjaka. No kako psi koje uzgaja čovjek ne obitavaju slobodno u čoporu, oni za svoga vođu smatraju čovjeka odnosno gospodara. Stoga je važno da pas stekne dojam kako je gospodar u stvari vođa koji je partnerski raspoložen prema njemu. Jedino je na taj način moguće da pas poštuje čovjekove, a ne svoje odrednice u ponašaju.

Postoji više tipova pasje agresivnosti, a svaka ima svoj uzrok:

1. teritorijalna agresija – je prirodna odlika pasa da zaštiti svoj teritorij od ostalih pasa ili drugih neprijatelja sistemom zastrašivanja. Pas koristi metodu zastrašivanja kako bi izbjegao pravu borbu jer je svjestan da i on može biti ozlijeđen. Iz ovog psećeg ponašanja čovjek je skovao poznatu izreku „pas koji laje ne grize“.
2. grabežljiva agresija – ovaj tip agresivnosti pas iskazuje prilikom trčanja za plijenom (npr. fazanom ili lisicom). Isti se tip agresije uočava i kad trči za vozilom ili ganja mačke na svom terenu.
3. uvježbana agresija – tkz. uvježbanu agresiju pokazuju psi koji su dresirani za lovljenje ljudi. To su najčešće razni policijski psi koji za početak akcije očekuju usmenu naredbu svog partnera, policijskog djelatnika.
4. majčinska agresija – navedeni tip agresije iskazuju kuje kad osjete opasnost koja prijeti ugrožavanju sigurnosti njezinog legla. Majčinski tip agresivnosti može se vidjeti i kod ostalih vrsta divljih životinja, kao i kod pripitomljenih vrsta.

U pravilu svi psi vole igru. Međutim, manje dominantni psi iskazuju učestaliju potrebu za igrom u odnosu na jače dominantne pse. Kroz igru pas razvija veću povezanost sa svojim gospodarom, razvija tjelesnu kondiciju, a to izravno utječe na zdravlje i otpornost organizma.

5. NASTANAK PASMINA PASA KROZ POVIJEST

5.1. Stvaranje vrsta iz porodice *Canidae*

Porodica pasa je najraznolikija po broju rodova i vrsta u odnosu na sve ostale životinjske porodice. Unutar vrste pasa postoje pasmine čija težina ne prelazi 3,5 kg (npr. chichuahua), kao i one koje mogu nadmašiti 100 kg težine (npr. bernardinac). Nadalje postoje oštrodlake i kratkodlake pasmine, kao i kratkonoge i dugonoge pasmine.

SISTEMATIKA

- Carstvo: *Animalia*
- Koljeno: *Chordata*
- Potkoljeno: *Vertebrata*
- Razred: *Mamalia*
- Red: *Carnivora*
- Porodica: *Canidae*

Porodica *Canidae* ukupno broji 34 vrste životinja raspoređenih u trinaest rodova. U ovu porodicu ubrajaju se kućni pas (*Canis familiaris),* vuk *(Canis lupus),* četrnaest vrsta lisica, tri vrste čaglja, kojot i druge vrste. Vrste iz ove porodice rasprostranjene su diljem planeta Zemlje i predstavljaju autohtone vrste svog podneblja.

Zahvaljujući pronalasku fosilnih ostataka omogućen je dolazak do saznanja da su psi nastali evoluiranjem od Maicisa. To je bio mali sisavac koji je sličio lasici, a procijene govore da je na Zemlji obitavao prije cca šezdeset miliona godina. Evolucijom od Maicisa prije trideset do četrdeset miliona godina nastali su *Cynodictisi.* Ove praživotinje imale su prilično gustu dlaku, imale su izdužen trup i niske noge u odnosu na trup, tijelo srednje građe te relativno dugačak rep. Protjecanjem vremena došlo je do novog stupnja evolucije, pa su se tako od *Cynodictisa* razvile dvije nove porodice i to: na području Afričkog kontinenta razvila se *Cynodesmus*, a na području Euro-Azije razvio se *Tomarctus,* predak vukova, pasa i lisica.

Velik broj pasmina unutar vrste pasa nagnao je na razmišljanje i Charlesa Darwina. Nakon podužeg proučavanja on ie iznio teoriju kako je kućni pas (*Canis familiaris*) nastao križanjem dva pretka. Riječ je o vuku (*Canis lupus*) i zlatnom šakalu (*Canis aureus*). U novije vrijeme ova se teorija gotovo u potpunosti napustila. Stručnjaci su naime došli do

zaključka kako je zapravo kućni pas potekao isključivo od vuka. Sadašnju teoriju potkrepljuju usporedbom strukture kostiju, ponajviše lubanje i zubi današnjih pasa s onom mladunčadi vukova. Provedenom komparacijom utvrdili su da gotovo i nema razlike među njima. Križanjem vukova i pasa dobiva se plodno potomstvo, a to daje dodatnu potvrdu kako su vukovi i psi članovi iste porodice.

5.2. Nastanak psa od vuka

Znanstvenici danas smatraju kako se prvo pripitomljavanje vuka od strane čovjeka zbilo još za vrijeme kamenog doba, preciznije rečeno paleolitika odnosno prije četrnaest tisuća godina. Pronalaskom i identifikacijom arheoloških ostataka utvrđeno je da je pseća čeljust kraća naspram one vučije. Za pretpostaviti je da je do navedene promjene došlo zbog promjena prehrambenih navika pripitomljenog psa. Tadašnji čovjek još nije bio poljodjelac već je bio sakupljač plodova i lovac. Za pretpostaviti je kako je ondašnji čovjek uvidio dobre sposobnosti vuka kao lovca, te ga je odlučio pripitomiti kako bi mu pomogao lakše doći do prijeko potrebne hrane odnosno kako bi mu bio ispomoć u lovu.

Prema drugoj teoriji čovjek je uzeo mladunčad vukova te ih je odgojio kako bi mu se uvijek našli pri ruci. Do ovog razmišljanja se došlo iz činjenice jer ako čovjek uzme u uzgoj mladunčad vuka starosti tri do sedam tjedana, isti će pokazati naklonost i poštovanje prema svom gospodaru, identično kao i pas.

Kako je s protekom vremena čovjek postao poljodjelac tako se smanjivala potreba za nomadskim načinom života. Čovjek počinje sve više živjeti u stalnim naseobinama, pa tako i pse ne uzgaja više isključivo radi lova, već mu isti služe i kao čuvari stoke i doma. Budući je čovjek društveno biće, počeo je pse uzgajati i radi prestiža kako bi mu isi služili na zabavama kao što su bile borbe pasa, te borbe pasa s drugim životinjama.

5.3. Korištenje radnih pasa u povijesti

5.3.1. Lovački psi

Zidni crteži i reljefi pronađeni na području Asirije i Babilonskog carstva prije oko tri tisuće godina, ukazuju na to da su psi još u ono vrijeme bili korišteni za odlazak u lov od strane čovjeka. Čovjek vjekovima pse koristi kao pomoć prilikom lova, a sve zahvaljujući njihovom instinktu za pronalaskom hrane. Nadalje psi u odnosu na čovjeka

imaju puno bolje razvijena osjetila njuha i sluha što im je od velikog značaja prilikom traženja plijena.

5.3.2. Psi tragači

Kao što je već bilo rečeno da psi imaju vrlo razvijen osjet njuha i sluha, spasilačke organizacije poput gorskih službi spašavanja koriste vrlo intenzivno pse u svom radu. Psi se obučavaju za potragu nestalih i unesrećenih osoba u slučajevima: potresa, poplava, lavina i drugih prirodnih katastrofa. Pse koriste i policije cijelog svijeta u cilju pronalaska opojnih droga. Za to se psi posebno obučavaju, najčešće korištene pasmine su njemački ovčar i labrador.

5.3.3. Pas čuvar

Jedna od urođenih psećih osobina je i ta da kad osjeti približavanje strane životinje ili čovjeka, javi to svim ostalim članovima čopora. Danas je jedan od temeljnih razloga zašto ljudi drže pse za čuvanje svoje imovine ili teritorija upravo to što psi čuvaju gospodarev teritorij kojega smatraju svojim.

5.3.4. Psi pastiri

Čovjek je još od davnina počeo obučavati pse za čuvanje svojih stada domaćih životinja, kako prilikom ispaše tako i kod njihova smještaja u toru ili staji. U prošlosti, kao i danas pse se koristi za zaštitu stoke od napada divljih zvijeri prilikom ispaše, te za čuvanje i zaštitu u staji ili toru od inih otimača. Danas pastirski psi maju zadaću držanja stoke na okupu prilikom ispaše. Proces školovanja pastirskog psa najčešće započinje kada je isti u dobi od šest mjeseci. Psa je prvo potrebno naučiti na boravak u stadu sa životinjama, a tek nakon što usvoji ovu naviku može se krenuti s procesom obuke.

5.3.5. Pas u zajednici

Prema mišljenju mnogih, jedna od najplemenitijih uloga pasa je ona vodiča za slijepe i slabovidne osobe. Postoje zabilježeni slučajevi korištenja pasa kao vodiča još u 19. stoljeću, no prvo službeno korištenje bilježi se nakon Prvog svjetskog rata. Tada su

naime njemački vojnici koji su se vratili s francuskog bojišta izgubljenog vida dobili na korištenje specijalno dresirane pse, u cilju lakšeg povratka u svakodnevni život. Pasmine koje se koriste za ovu plemenitu namjenu najčešće su zlatni i crni labrador, te njemački ovčar. Pored pasa vodiča za slijepe i slabovidne osobe psi se mogu koristiti i za pružanje pomoći osobama s oštećenjem sluha.

Provedena istraživanja pokazala su kako psi pozitivno utječu na starije osobe, te pomažu u popravljanju raspoloženja kod usamljenih i deprimiranih ljudi.

5.3.6. Psi za utrke i vuču saonica

Kao što je poznato psi imaju nagon za trčanjem, stoga su se još u rimsko doba počele održavati utrke pasa na zeca. Ovaj se sport još i danas prakticira, a za njega se koriste razni tipovi hrtova.

Psi za vuču saonica koriste se stoljećima u artičkim područjima gdje prevladavaju vrlo niske temperature i gotovo konstantna pokrivenost tla snježnim pokrivačem. Za tu se namjenu najčešće koriste dvije pasmine polarnih pasa i to: aljaški malamut i sibirski haski.

6. GLAVNE SKUPINE PASA

Kroz dugi niz stoljeća uzgoja pasa i provođenje individualne selekcije, došlo je do razvoja određenih osobina kod pojedinih pasmina. Danas se psi najčešće grupiraju po namjeni za koju su uzgojeni. Na području SAD-a američki kinološki savez obavio je podjelu pasa na sedam glavnih skupina. U velikoj Britaniji tamošnji kinološki savez tu je podjelu napravio na šest osnovnih skupina. Stručnjaci kinolozi diljem svijeta učestalo nisu jedinstveni po pitanju stavova, što rezultira različitim grupiranjem pasa po skupinama.

6.1. Čistokrvne skupine pasa

„Pojam čistokrvnosti označava sigurni i provjerljivi podatak da neki pas potječe od roditelja koji su pripadnici iste pasmine, a pripadnici iste pasmine nose određena karakteristična nasljedna obilježja, kojima se razlikuju od drugih životinja iste vrste.“ (Bauer M., 1985. godina)

Prednosti uzgoja čistokrvnih pasmina pasa su što unaprijed možemo znati kakav bi temperament u pravilu pas mogao imati. Također možemo pretpostaviti i kakva će biti krajnja veličina budućeg odraslog psa.

Nedostatak je najčešće taj što se nasljedne bolesti vrlo lako prenose iz generacije na generaciju pasa.

Kako su izložbene manifestacije s vremenom postale učestalije, tako se počelo s utvrđivanjem standarda za pojedine pasmine pasa. Prva službena izložba pasa natjecateljskog karaktera održana je u Britanskom gradu Newcastle upon Tyne davne 1859. godine za dvije pasmine pasa (pointer i seter). Istraživanjem povijesne građe utvrđeno je kako se do početka XIX stoljeća psi nisu držali kao kućni ljubimci. Do tada je cilj njihova uzgoja bio prvenstveno iz gospodarskih razloga.

6.2. Standard i rodovnik

Standard je skup utvrđenih mjera i proporcija tijela koje bi trebao zadovoljavati pas određene čistokrvne pasmine. On se propisuje na razini pasmine, a zasebno se utvrđuje za svaku pojedinu pasminu kod svih vrsta domaćih životinja. Kad se željelo popraviti i oplemeniti svojstva neke pasmine križanjem s drugom pasminom tada se nakon postizanja željenih rezultata ponovno morao izraditi novi standard. Standardom se utvrđuje kakvi bi

trebali biti dijelovi tijela poput: glava, gubica, zubi, uške, oči, vrat, kralježnica, linije trbuha i trupa, dužina i stav nogu kod stajanja u mjestu i prilikom trčanja. Pored opisa morfoloških karakteristika tijela, standardom se daje opis poželjne pseće naravi, te za što je psa pogodno koristiti. Prilikom izrade standarda valja utvrditi i dobro opisati pasminske nasljedne bolesti kao i učestalost njihovog prenošenja na potomstvo.

Uzgajivači pasa moraju koristiti i rodovnik. U njega su dužni upisivati podatke o psima koji se koriste za daljnji rasplod. Nakon što na svijet dođe nova generacija pasa, svako novo štene dobije rodovnicu u koju su upisana imena njihovih roditelja te podaci s opisom kvalitete roditelja.

„Svaki pas uzgojen u Republici Hrvatskoj i upisan u Hrvatsku rodovnu knjigu, dobiva službeni dokaz podrijetla – rodovnicu Hrvatskog kinološkog saveza.“ (Pravilnik o uzgoju i upisu lovačkih pasa, 2012. godina)

Rodovnice se često koriste i kako bi se izabrali roditeljski parovi kod budućeg pripuštanja. Time se nastoje dobiti štenci kod kojih će biti što bolje naglašena poželjna nasljedna svojstva, te pokuša izbjeći nasljedne mane.

6.3. Sistematizacija pasmina pasa

Kad je riječ o današnjoj podjeli pasa, Hrvatski kinološki savez obavlja podjelu na šest osnovnih skupina. Te skupine jesu: goniči, terijeri, lovački psi, psi za pratnju, patuljasti, te radni psi. Uzgajivači pojedine pasmine pasa, okupljeni u klub uzgajivača, posjeduju zakonsko pravo definiranja standarda za uzgajanu pasminu. U pravilu su većina klubova članovi FCI-a, pa su stoga dužni njima predati svoje standarde radi međunarodnog priznavanja istih. Valja napomenuti da se u različitim državama standardi za pojedine pasmine nejednako tumače. Stoga nije rijedak slučaj da psi iz različitih zemalja unutar iste pasmine različito izgledaju.

6.3.1. Lovački psi

Kad govorimo o lovu, valja reći da je to oduvijek bila razonoda bogatih ljudi. Tako je i danas, jer nisu svi u mogućnosti da si priušte taj luksuz. Privilegirana klasa ljudi u prošlosti je za lov koristila goniče po vidu i njuhu, a pomoću njih su odlazili u lov na krupnu divljač. Siromašniji seljaci su uglavnom koristili terijere za lov na sitnu divljač kao što su jazavci i zečevi.

S vremenom je došlo do razvoja vatrenog oružja pa se on počelo koristiti za odlazak u lov. U to vrijeme od pasa se počelo tražiti da tjera divljač pred lovca kako bi ju on mogao ustrijeliti. Nadalje pas je morao ustrijeljenu sitni divljač donijeti svom gospodaru bez da ju ošteti. Gore rečena radnja postiže se podužim treningom kada je i započelo treniranje lovačkih pasa. Za vrijeme XVI i XVII stoljeća od pastirskih pasa i goniča križanjem se dobilo oko pedesetak novih pasmina pasa koje se i danas koriste za lov. Te novonastale pasmine podijeljene su u pet grupa: psi za vodu, pointeri, seteri, psi za plašenje leteće divljači, te retriveri.

Od pasa za vodu očekuje se da bez oklijevanja ode u jezero ili rijeku po ustrijeljenu lovinu, te istu donese pred gospodara. Isti imaju urođeni prirodni nagon za plivanje u hladnoj vodi, a protiv hladnoće štiti ih gusta vodonepropusna dlaka.

Setere i pointere u prošlosti su koristili lovci koji su lovili pomoću mreža. Psi bi slijedili miris plijena, a kad bi ga pronašli tada bi se zaustavili te kao ukopani stajali u tišini. Seter je dobio ime od engleske riječi za sjedenje (eng. „sit“) jer se ukoči i sjedne te nepomično promatra plijen. Pointer je ime dobio jer ostane nepomično stajati kad ugleda plijen, a pritom mu je jedna prednja noga podignuta u preklopljenom stavu. Tako se steče dojam da pas pokazuje u pravcu plijena (eng. „point“), što u prijevodu znači točka.

Retriveri su se razvili u Britaniji. Ovi psi su pogodni za lov jer s lakoćom na zapovijed lovca odlaze po plijen u vodu. Ustrijeljenu divljač nježno primaju zubima bez da ju oštete. Ovo su veoma inteligentni psi, a prilikom dresure pokazuju veliku poslušnost.

6.3.2. Terijeri

Gotovo sve terijere koje danas u svijetu poznajemo razvili su se na području Velike Britanije od raznih tipova goniča. Ime su dobili od latinske riječi *terra*, što znači zemlja. Rimljani su te pse nazivali terrari, jer su onda kao i danas bili spremni kopati tunel u tlu kako bi se dočepali štakora, jazavaca, lisica i druge sitne divljači koja živi u jazbinama. Danas postoji dvadeset i devet britanskih pasmina terijera, a pored njih postoje: australski, japanski, europski i ruski terijeri. Ovi psi danas se koriste i kao kućni ljubimci, premda su i dalje zadržali svoju odlučnu narav.

6.3.3. Patuljasti psi

U prošlosti su se patuljasti psi uzgajali kao psi čuvari, premda svojom veličinom to ne odaju. Drugi razlog njihova uzgoja bio je taj što su uzgajani zbog ekskluzivnosti. Danas struka drži da je pasmina pekinezer najstariji predstavnik ove grupe pasa, a cilj njegova uzgoja u prošlosti bio je da izražava lavlji duh boga Bude. Najpoznatija pasmina patuljastih pasa u Europi je maltezer. Zasluge za njegov razvoj pripisuju se starim rimljanima.

6.3.4. Psi za pratnju

U skupinu pasa za pratnju ubrajaju se psi koji najčešće služe svojim vlasnicima da s njima provedu vrijeme u šetnji.

Dalmatiner je pasmina koja se u prošlosti uzgajala isključivo u cilju pratnje kočija kako bi izvana pokazivao da se u njoj vozi pripadnik više klase.

Pudlovi preci su njemački psi za lov, a svrha njihova uzgoja u prošlosti je bila ta da donose ustrijeljeni plijen iz rijeka i jezera, te su se koristili i kao pastirski psi. Danas ih ljudi uzgajaju isključivo radi društva.

U skupinu pasa za pratnju se ubrajaju: pudl, dalmatiner, japanski spic, šnaucer, francuski buldog i drugi.

6.3.5. Radni psi

Ovo je grupa koja broji najviše pasmina pasa. U nju se ubrajaju psi koji služe različitim potrebama čovjeka kao što su: psi za pomaganje ljudima, psi za potragu i spašavanje, pastirski psi, psi čuvari, radni psi za vuču saonica.

6.4. Podjela pasa po skupinama FCI-a

Službeno je pri FCI-u registrirano tristo trideset i dvije pasmine pasa. Međutim, ovaj broj nije u potpunosti točan iz razloga što se iza nekih standarda krije više pasmina pasa. Naime ista pasmina pasa uzgajana u dvije ili više različitih država ima drukčiji izgled, pa stoga možemo zaključiti da su to zapravo dvije različite pasmine.

FCI ima ustrojenu službenu podjelu pasa u deset skupina:

I skupina:	ovčarski i stočarski psi
II skupina:	pinčevi, šnauceri, molosi i švicarski planinski psi
III skupina:	terijeri
IV skupina:	jazavčari
V skupina:	psi primitivnog tipa (pratipa)
VI skupina:	psi tragači, goniči i srodni tipovi
VII skupina:	ptičari
VIII skupina:	retriveri, šunjkavci i psi za vodu
IX skupina:	psi za pratnju i igru
X skupina:	hrtovi

7. ISTARSKI GONIČ

7.1. Povijesni zapisi

Prema mišljenju mr. Ratimira Orbana, inače našeg poznatijeg kinologa i istraživača porijekla autohtonih pasmina pasa, istarski gonič možebitno svoje podrijetlo vuče iz Afrike. Slika psa sličnog istarskom goniču pronađena je u grobnici egipatskog faraona Tutmozisa III. Faraon Tutmozis III vladao je Egiptom oko 150 godina prije nove ere. Gore rečena činjenica govori o tome da psi slični istarskom goniču imaju svoju povijest staru oko 3500 godina a možda i više.

Međutim, većina ostalih kinologa koji su proučavali povijest podrijetla naših autohtonih pasmina pasa ne slaže se s gore navedenom pretpostavkom.

Na istarskom poluotoku prva poznata slika današnjeg istarskog goniča pronađena je na fresci u gotičkoj crkvici svete Marije na Škrilinah, koja se nalazi oko jedan kilometar sjeveroistočno od mjesta Berma. Gore rečenu fresku koja potječe iz 1474. godine naslikao je slikar Vincent iz Kastva.

U fundusu Povijesnog muzeja grada Poreča nalazi se slika koja datira od sredine XVIII stoljeća na kojoj je prikazana žena višeg staleža sa psom pasmine istarskog kratkodlakog goniča. Pas naslikan na ovoj slici imao je kratku dlaku bijele boje s istaknutom zvjezdastom crvenkasto žutom oznakom na čelu, a što je jedna od osnovnih eksterijerskih obilježja istarskog goniča.

Prema izvorima bosansko đakovačkog biskupa Petra Bakića iz 1719. godine, istarski goniči nisu se uzgajali samo za potrebe na prostoru ondašnje Hrvatske, već su se izvozili i u npr. Bosnu i Sloveniju. Biskup Petar Bakić u svojim radovima ostavio nam je vjerodostojan opis istarskog kratkodlakog i oštrodlakog goniča. Psi pasmine istarski kratkodlaki i istarski oštrodlaki gonič bili su naročito cijenjeni i uzgajani na prostoru Slovenije u vremenskom periodu od 1880. do 1930. godine.

Pas pasmine istarski kratkodlaki gonič privi je puta upisan u jugoslavensku uzgojnu knjigu davne 1924. godine. U hrvatsku uzgojnu knjigu upisan je tri godine kasnije, a F.C.I. je pasminu priznao 1949. godine. Međutim, prvi standard istarskog kratkodlakog goniča objavljen je tek 15. siječnja 1973. godine.

Povijest pasmine pasa istarskog oštrodlakog goniča gotovo je identična povijesti istarskog kratkodlakog goniča. Pasmina pasa istarskog oštrodlakog goniča prvi put je prikazana na izložbi pasa održanoj u Zagrebu 1924. godine. F.C.I. je priznanje pasmine

istarskog oštrodlakog goniča objavio 1949. godine. Prvi standard ove pasmine pasa datira iz 1969. godine, a danas važeći standard objavljen je 03. studenog 2014. godine.

Slika 2. Istarski kratkodlaki gonič, izvor: www.wikipedija.org pristup stranici: 17.05.2017. u 10:20 sati

7.2. Standard istarskog kratkodlakog goniča

FCI-standard N° 151/29.05.2015./EN

Zemlja porijekla: Republika Hrvatska

Standard istarskog kratkodlakog goniča usvojen je 03. 11. 2014. godine.

KORIŠTENJE PASMINE: Ova pasmina pasa primarno se koristi prilikom lova. Izuzetno je dobar gonič, naročito u lovu na divlju svinju, lisicu i zeca. Pas se može koristiti i kao krvosljednik.

FCI - Klasifikacija: Ovaj pas je svrstan u šestu skupinu (goniči i srodne pasmine), te u prvu sekciju (goniči), odnosno u podsekciju (goniči srednjeg rasta s radnim ispitom).

KRATAK OSVRT U POVIJEST: Pasmina istarski kratkodlaki gonič svoje porijeklo vuče od „istočno jadranskog bijelog goniča s oznakama“. Da je tomu tako svjedoči kapitel sa četiri psa koji prikazuju ovu staru formu psa. Isti se nalazi u klaustoru Franjevačkog samostana u Dubrovniku, a pretpostavlja se da potječe iz razdoblja između 1327. i 1348. godine. Na oltarnoj pali u crkvi sv. Franje u Zadru naslikan je predak današnje forme istarskog kratkodlakog goniča. Slika datira iz 1476. godine.

Prvi standard istarskog kratkodlakog goniča objavio je FCI 02. travnja 1955. godine.

OPĆI IZGLED: Kad je riječ o izgledu eksterijera valja reći da je to pas plemenitog izgleda, srednje veličine. Građen je brakoidno, tijelo mu je elegantno i vitko. Pasmina nema grubih linija u građi, dlaka mu je fina, nježno bijele boje s karakterističnim narančastim mrljama napose po glavi i ostatku tijela. Prilikom kretanja izvodi skladne pokrete. Od značajne je važnosti da se vidi razlika između ženskog i muškog spola.

BITNE PROPORCIJE: Očekuje se da svaka jedinka ima duže tijelo u odnosu na visinu grebena. Također tijelo ovog psa mora biti pravokutnog oblika. Visina lakta trebala bi iznositi oko 50 % visine grebena. Lubanja bi trebala biti ponešto duža od same duljine gubice.

TEMPERAMENT: Ovi psi imaju veoma živahan temperament, ne pokazuju znakove agresivnosti, ali niti plašljivosti. To je blag poslušan i dobroćudan pas koji je veoma privržen svom gospodaru. Prema neznancima pristupa vrlo oprezno i s dozom sumnje. Pasmina je omiljena među lovačkom populacijom, a prilikom stjecanja „lovačke naobrazbe“ pokazao se kao izvrstan „učenik“. Ima jaki glas s naglašenom dubinom. Najbolje se pokazao u lovu na krškim kamenitim tlima, no i na ostalim terenima nije ništa manje dobar. Psi koji love na izrazito krškim kamenitim tlima moraju imati otporne nožne jastuke.

GLAVA: Pas ima veoma elegantnu glavu izduženog oblika, koja se lijepo uklapa u proporcije tijela. Dužina varira od 20 do 24 cm.

LUBANJA: Građa lubanje ovog psa najširа je u području između ušnih školjki, a duljina je nešto veća u odnosu na gubicu. U području sljepoočnica ima zaobljeni oblik. Ima srednje izraženu lubanjsku brazdu, dok je potiljna kost blago naznačena.

STOP: Ovi psi imaju blago izražen stop koji nikada ne smije biti strm.

LICE: Dijelovi psećeg lica su: usnice, gubica i njuška.

Usnice moraju lijepo prijanjati uz vilice, biti tanke i zategnute. Pigment na rubu usnica mora biti neprekidno jednak kao i onaj na njušci. Djelomični izostanak pigmenta,

kada je rub usnica ružičast, može se tolerirati prilikom natjecanja i daljnjeg pripusta, no valja reći kako u pravilu nije poželjan.

Gubica u odnosu na lubanju ima kraće linije i veoma je snažne građe. Sužavati se počinje od stopa prema njuški ali nije preuskog niti šiljastog oblika.

Njuška ovog psa ne smije se „izdizati ili spuštati“ u odnosu na liniju nosnog hrpta. Unutrašnjost nosnica kao i cijela njuška moraju biti crne ili smeđe boje, a same nosnice trebaju biti lijepo otvorene. Nije poželjno da njuška bude djelomično ne pigmentirana, no isto se može tolerirati.

ZUBI I VILICE: Zagriz zubala je škarastog oblika. Sjekutići rastu okomito u odnosu na vilice. Najbolje bi bilo da pas ima sve zube, njih 42. Međutim, ukoliko nedostaju pretkutnjak P1 i kutnjak M3 to se ne smatra nedostatkom. Nije poželjno da psu nedostaju ostali zubi. Pasmina se odlikuje po vrlo jakim vilicama na kojima izrastu zubi koji su pravilno raspoređeni.

Obrazi ove pasmine pas su veoma profinjenog izgleda. Stoga vilični mišići i jagodične kosti ne smiju biti izrazito naglašeni.

VRAT: Pasmina se odlikuje snažnim mišićavim vratom čiji stav zatvara kut od 45° u odnosu na zamišljenu horizontalnu liniju. Širina vrata se smanjuje u pravcu glave. Očekuje se da koža koja prekriva vrat bude napeta bez nabora koji ne smije biti jače izražen.

UŠNE ŠKOLJKE: Uške kratkodlakog istarskog goniča su veoma „tanke“, odnosne nisu „mesnate“ te su obrasle kratkom dlakom. Iste ne smiju imati vidljive nabore. Ušne školjke nisu podignutog stava kao u npr. njemačkog ovčara, već su spuštene kao u npr. bigl pasmine, te dotiču glavu u razini očiju. Uške imaju oblik jednakokračnog trokuta, zaobljenih vrhova, srednje su dužine i moraju dosizati do spoja usnica.

OČI: Pasminu odlikuje tamnosmeđa šarenica oka, a iz pogleda se isčitava velika inteligencija ovog psa. Oko od oka je umjereno razmaknuto, srednje su veličine i ovalnog oblika, Kapci ne bi smjeli biti uvrnuti prema unutra ili prema van, te trebaju biti zategnuti. Ako su rubovi očnih kapaka djelomično bez pigmenta to se može tolerirati, ne nije poželjno.

TRUP: Pseći trup mora biti jak i skladno razvijen.

GREBEN: Od grebena se očekuje da bude blago izražen.

LEĐA: Linija leđa mora biti ravna. Istarskog kratkodlakog goniča prepoznaje se i po snažnim leđima obraslim jakom mišićnom masom.

SLABINE: Pasje slabine moraju biti lijepo povezane sa sapima, te su umjerene dužine. Iste moraju biti širokog oblika, izražene čvrstoće obrasle mišićima.

PRSA: Kod ove pasmine pasa grudni koš treba biti razvijen do laktova, te mora imati prostranost i širinu. Rebra moraju biti zaobljenog oblika.

TRBUH: U istarskog kratkodlakog goniča trbuh je blago uvučen. Donja linija tijela blago se uzdiže počevši od prsne kosti u pravcu prepona.

REP: Korijen repa je jak, te se rep sužava prema vrhu. Dužinom doseže skočni zglob, a pas ga nosi u spuštenom stavu u obliku sablje. Kad je pas uzbuđen rep tada nosi visoko i zaobljeno, te se to tolerira. Ponekad donja strana repa zna biti obrasla dužom dlakom, na što kinološki suci ne gledaju blagonaklono.

NOGE:

PREDNJE NOGE: Iste moraju biti u proporciji s trupom te moraju zatvarati pravilne kutove.

RAMENA: Kod ove pasmine ramena moraju srednje veličine i lijepo obrasla mišićima.

LAKTOVI: Odlika laktova ove pasmine pasa je njihova čvrstoća te fino prianjanje uz tijelo.

PODLAKTICA: Ista je građena od čvrstih kostiju obraslih mišićima, te se nalazi u okomitom stavu.

ŠAPLJE: Kod istarskog kratkodlakog goniča šaplje je elastično i kratko.

DOŠAPLJE: U ove pasmine pasa došaplje je kratko s blagim nagibom prema tlu.

PREDNJE ŠAPE: Ovi psi imaju uske prednje šape sa sakupljenim prstima ovalnog oblika. Nokti i mekuši su im veoma snažni.

STRAŽNJE NOGE: Iste moraju biti snažne i elastične u pokretu.

BEDRA: Kod ove pasmine pasa bedra su snažna i mišićava.

POTKOLJENICA: Naspram horizontalne linije potkoljenica zatvara kut od cca 40°.

SKOČNI ZGLOB: Istarski kratkodlaki gonič ima izrazito snažan i čvrst skočni zglob. Kut skočnog zgloba iznosi oko 130°.

DOŠAPLJE: U odnosu na horizontalu došaplje je gotovo okomito. Isto se odlikuje elastičnošću i čvrstoćom.

STRAŽNJE ŠAPE: Iste trebaju biti ovalnog oblika, zbijenih prstiju, te jakih mekuša i noktiju.

HOD: Pas pri hodu čini dugačke korake, te ima snažan potisak. Od ovog psa se očekuje skladan hod bez trzaja. Prilikom hoda noge se ne bi smjele križati, a leđa bi trebala ostati što mirnija.

KOŽA: Odlika kože ovih pas je njena elastičnost, roza boja, bez naglašenih nabora na tijelu i glavi, te ista mora biti izrazito tanka. Vrlo je učestala pojava tamnijeg točkastog pigmenta (sivkasto crne boje) koji se lako uočava budući je većina dlake psa bijele boje. Ova pojava je dozvoljena.

DLAKA: Pas mora imati dlaku koja fino prianja uz kožu. Ista mora biti optimalne gustoće i tvrdoće te izrazite sjajnosti. Dužina dlake iznosi 1 do 2 cm. Zna se desiti da pojedine jedinke imaju ponešto dužu dlaku na stražnjoj strani bedra, Međutim, to nije poželjna pasminska osobina.

BOJA DLAKE: Glava boja dlake je snježnobijela s karakterističnim narančastim mrljama po tijelu i glavi. Narančaste mrlje se mogu javljati po svim mjestima tijela ali sve mrlje moraju biti iste nijanse. Mrlje ne smiju pokrivati više od 1/3 ukupne površine tijela psa. Nije dozvoljeno da dlaka glave bude u potpunosti narančaste boje, no mrlje se pretežno pojavljuju po: gubici, lubanji i ušnim školjkama. Također narančaste mrlje se mogu nalaziti i po: leđima, prsima te u predjelu korijena repa. Zna se desiti da pas ima sitne točkice narančaste boje uglavnom po uškama. Ova se pojava naziva „cekinaste uške“.

VISINA TIJELA: Visina psa mjeri se na grebenu. Propisana visina za mužjaka je od 49 do 53 cm, a za kuje 47 do 51 cm. Dozvoljeno odstupanje za mužjake i kuje je od +/- 3 cm.

GREŠKE: Svako odstupanje jedinke od gore navedenog standarda smatra se greškom. Prilikom ocjenjivanja na smotrama i natjecanjima ovlašteni kinološki sudac mora u ocjensku listu upisati omjer svakog odstupanja od propisanog standarda. Odstupanja od propisanog standarda se bilježe u svrhu uklanjanja negativnosti koje bi mogle utjecati na zdravlje psa i kako ga ista ne bi spriječila u obavljanju poslova karakterističnih za pasminu.

DISKVALIFIKACIJSKE GREŠKE:

- diskvalifikaciji podliježu primjerci pasa izvan dozvoljenih granica standarda i njihovih tolerancija pri visini grebena;
- psi na tijelu osim snježnobijele i narančaste boje ne smiju imati još i treću boju dlake;
- jedinke ne smiju imati dlaku bilo koje boje koju ne propisuje standard npr: limun, crvenu, crnu, žućkastu i dr.;

- dlaka ne smije biti duža od 2,5 cm ni na kojem dijeli tijela;
- kad pas nosi rep zakrenut u stranu ili pri prstenasto nošenom repu
- kod pojave kratkih nogu u odnosu na visinu tijela koja izgledom podsjeća na jazavčara;
- pri dužini tijela manjoj od visine grebena;
- u slučajevima potpune depigmentacije usnica služokože, vjeđa ili njuške;
- pojava „plavog oka“ (Heterokromija);
- nepravilnosti u zubalu (križno zubalo, predgriz ili podgriz);
- pojava konkavnog ili konveksnog nosnog hrbata;
- izrazito kratka gubica;
- kad je psu gubica duža u odnosu na lubanju (izgledom podsjeća na škotskog ovčara);
- pri pojavi konvergentne linije glave;
- smetnje pri ponašanju ili tjelesna abnormalnost;
- kad pas pokazuje plašljivost ili agresivnost;

VRLO BITNE DISKVALIFIKACIJSKE GREŠKE

- Za daljnji pripust i uzgoj treba koristiti isključivo klinički zdrave i funkcionalne jedinke pas, koji su tipični primjerci pasmine;
- Mužjaci moraju imati dva normalno razvijena testisa, koji su u potpunosti spušteni u mošnje;

Slika 3. Istarski kratkodlaki gonič, izvor: www.rujanajeger.com pristup stranici: 17.05.2017. u 10:30 sati, autor fotografije: Frederic Dunayer

Slika 4. Istarski oštrodlaki gonič, izvor: www.rujanajeger.com pristup stranici: 17.05.2017. u 10:30 sati, autor fotografije: Frederic Dunayer

7.3. Standard istarskog oštrodlakog goniča

FCI-Standard N° 152/29.05.2015./ EN

Zemlja porijekla: Republika Hrvatska

Standard istarskog oštrodlakog goniča usvojen je 03. studenog 2014. godine.

KORIŠTENJE PASMINE: Ovaj pas je veoma uporan gonič koji se primarno koristi pri lovu na: lisice, zečeve i divlje svinje. Nadalje bitno je za istaknuti kako se isi pokazao i kao vrlo dobar krvosljednik.

FCI – Klasifikacija: Ovaj pas je svrstan u šestu skupinu (goniči i srodne pasmine), te u prvu sekciju (goniči), odnosno u podsekciju (goniči srednjeg rasta s radnim ispitom).

KRATAK OSVRT U POVIJEST: Istarski oštrodlaki gonič je pasmina koja svoje korijene vuče od „istočno jadranskog bijelog goniča s oznakama“. Zahvaljujući ponajprije podneblju na kojem se već stoljećima uzgaja od strane čovjeka, ovaj pas je prekriven oštrom dlakom. Riječ je o brdsko planinskom području istočno jadranskog priobalja, gdje uglavnom prevladavaju niže temperaturne vrijednosti.

Najstariji sačuvani opis istarskog oštrodlakog goniča je rukopis bosansko đakovačkog biskupa Petra Bakića iz 1719. godine. Biskup u svojim rukopisima navodi kako se uzgoj ove pasmine pasa obavljao još prije XIV stoljeća. Najstarija poznata slika koja između ostalog prikazuje i istarskog oštrodlakog goniča nalazi se u stolnoj crkvi sv. Marka Evanđeliste u Makarskoj.

Prvi standard istarskog oštrodlakog goniča objavljen je od strane FCI 06. travnja 1955. godine.

OPĆI IZGLED EKSTERIJERA: Kad je riječ o eksterijeru značajno je za istaknuti kako se radi o psu sa snažno istaknutom brakoidnom građom, srednjom veličinom tijela i glave, rustikalnog izgleda. Za ovu pasminu karakteristična je duga oštra dlaka, snježnobijele boje s narančastim mrljama po tijelu i glavi. Oštra dlaka ovoj pasmini pasa daje robusniji vanjski izgled. Od izuzetne je važnosti da se vidi razlika između muškog i ženskog spola.

VAŽNIJE PROPORCIJE: Pas ove pasmine treba imati tijelo pravokutnog oblika. Dužina korpusa (tijela) mora biti nešto veća od visine, koja se mjeri na mjestu grebena.

PONAŠANJE PSA: Karakteristike temperamenta istarskog oštrodlakog goniča su mirnoća i staloženost. Isto se ogleda u veoma ozbiljnom izrazu lica. Ovaj je pas dobar „učenik“ pa veoma lako usvaja nova znanja i vještine. Privrženost i odanost gospodaru

jedna su od osnovnih svojstava ove pasmine. Pri glasanju pas ima puni glas srednje visine i dubokih tonova. Zahvaljujući robusnoj konstituciji pogodan je za lov u svim vremenskim prilikama, te je kroz stoljeća uzgoja stekao prilagodbu za lov na kamenitim i planinskim terenima.

GLAVA: Psa ove pasmine odlikuje glava srednje jačine koja je blago ispupčena u predjelu čela. Duljina glave iznosi 20 do 24 cm te je u proporciji s tijelom.

LUBANJA: Duljina lubanje je nešto duža u odnosu na duljinu same gubice. U predjelu sljepoočnica je zaobljena oblika, a najširа je među uškama. Od kostiju lubanje dobro su izražene potiljna kost i središnja lubanjska brazda. Lubanja je prekrivena ložom s pramenovima mekših i duljih dlaka.

STOP: Pri ovoj pasmini pas stop treba biti srednje naglašen.

LICE: Dijelovi psećeg lica su: usnice, gubica i njuška.

Usnice: Psa odlikuju zategnute usnice koje nisu predebele i lijepo prianjaju uz vilice. Rub usana mora biti kontinuirano iste nijanse boje, kao što je i boja njuške. Spoj gornje i donje usne se ne vidi jer ga prekriva dlaka. Djelomična ne pigmentiranost ruba usana može se tolerirati no nije poželjna.

Gubica: Istarski oštrodlaki gonič ima vrlo snažnu gubicu, pravokutnog oblika, koja je kraća u odnosu na duljinu lubanje. Gubica se počinje lagano sužavati od stopa prema njušci, no ne poprima šiljasti oblik. Ista je obrasla bradom i gustim brkovima, a nosni hrbat je ravan.

Njuška: Psi ove pasmine imaju široku njušku, a nosnice moraju biti otvorene. Unutrašnjost nosnica i cijela njuška trebaju biti crne ili tamno smeđe boje. Njuška se ne smije „spuštati“ ili „podizati“ u odnosu na liniju nosnog hrbata. U slučaju pojave djelomične ne pigmentiranosti njuške isto se tolerira no treba istaknuti kako to nije poželjna pojava.

Zubi i vilice: Za istarskog oštrodlakog goniča karakteristični su dobro razvijeni bijeli zubi koji tvore škarasti zagriz. Zubi su pravilno raspoređeni na vilicama koje su snažne i lijepo razvijene. Sjekutići su u vilice usađeni okomito. Poželjno je da jedinka ima potpuno zubalo sa 42 zuba, no ukoliko nedostaju predkutnjak P1 i kutnjak M3 to se ne uzima kao nedostatak. Nedostatak ostalih zubi je nepoželjan.

Obrazi: Ove pse odlikuju izražene jagodične kosti i žvačni mišići, ali koji su razvijeni u umjerenoj mjeri.

Vrat: Dužina vrata ovog psa iznosi 12 do 15 cm. On je snažan obrastao mišićima, te usađen pod kutom od 45° u odnosu na zamišljenu horizontalu. Vrat se lagano sužava od

trupa prema glavi. Pas mora imati vrat bez uočljivijih kožnih nabora, a koža mora biti napeta.

Ušne školjke: Istarskog oštrodlakog goniča odlikuju uške u obliku trokuta, zaobljenih vrhova. Dužina ušiju mora biti do spoja gornje i donje usnice. Usne školjke su obrasle nešto kraćom dlakom u odnosu na ostatak tijela, te ne smiju imati nabore. Pas nosi uši u spuštenom stavu.

Oči: Oči istarskog oštrodlakog goniča su srednje do krupne veličine, međusobno umjereno odmaknute, te ovalnog oblika. Šarenica je tamno smeđe boje, a pas ima vrlo ozbiljan pogled. Djelomična ne pigmentiranost očnih kapaka se može tolerirati prilikom ocjenjivanja na smotrama i biranja roditeljskih parova za daljnji pripust, no nije poželjna. Psa karakteriziraju dlakave obrve, obrasle dugom oštrom dlakom.

TRUP: Korpus mora biti snažan, no razvijen harmonično.

GREBEN: Od grebena se očekuje da bude dobro izražen.

LEĐA: Linija leđa mora biti ravna i blago se spuštati u pravcu sapi.

SAPI: Primjerci ove pasmine trebaju imati sapi čija je visina nešto niža u odnosu na visinu grebena. Istarski oštrodlaki gonič ima snažne široke sapi obrasle mišićima. Sapi moraju biti pod kutom od 25° do 30° u odnosu na zamišljenu horizontalnu liniju.

SLABINE: Standard propisuje da slabine moraju biti umjerene dužine, dobre čvrstoće i širokog oblika. Za njih se također navodi kako su dobro obrasle mišićnim tkivom i lijepo povezane sa sapima.

PRSA: Klasični primjerak ove pasmine odlikuje se dubokim prostranim grudima. Iste ne smiju biti bačvastog oblika, niti odveć široke. Pas ima blago zaobljena rebra, u obliku svoda. Grudni koš treba biti razvijen do laktova.

TRBUH: Donja linija trbuha blago se podiže počevši od grudne kosti u pravcu prepona. Kod ove pasmine pasa standard propisuje blago uvučeni trbuh.

REP: Istarski oštrodlaki goniči imaju fino usađen rep u nastavku linije sapi. Rep je u korijenu veoma čvrst i postupno se sužava prema vrhu. Dužinom doseže skočni zglob, a kod nekih primjeraka zna biti i nešto duži. Istarski oštrodlaki goniči rep nose u spuštenom stavu. Kod uzbuđenog raspoloženja rep je podignut prema gore, što se tolerira. Psi ove pasmine imaju rep koji je lijepo obrastao dlakom. Na donjoj strani repa dlaka je nešto duža u odnosu na ostatak repa.

NOGE:

PREDNJE NOGE: Iste trebaju biti pravilnih kutova i proporcionalne u odnosu na ostatak tijela.

RAMENA: Od primjeraka pasa ove pasmine očekuje se da imaju mišićava ramena srednje dužine.

LAKTOVI: Moraju biti čvrsti i lijepo prianjati uz tijelo. Isti ne smiju biti izbočeni.

PODLAKTICA: Jedinke ove pasmine pasa trebaju imati snažne kosti koje su obrasle čvrstom muskulaturom.

ŠAPLJE: Standardom se propisuje da šaplje treba biti elastično i kratko.

DOŠAPLJE: Za došaplje standard propisuje kako mora biti elastično, te lagano zakrivljeno u pravcu tla.

PREDNJE ŠAPE: Odlika ove pasmine pasa je da ima prednje šape ovalnog oblika, snažnih noktiju i mekuša. Prsti trebaju biti pribrani.

STRAŽNJE NOGE: Istarski oštrodlaki gonič ima snažne stražnje noge. Iste trebaju biti elastične kad se pas kreće.

BEDRA: Oštrodlaki varijetet istarskog goniča ima snažna, široka bedra, obrasla jakom muskulaturnom masom.

POKOLJENICA: U odnosu na zamišljenu horizontalu, ista zatvara kut od 40°.

SKOČNI ZGLOB: Rečeni psi imaju čvrst i snažan skočni zglob. Isti zatvara kut od cca 130°.

DOŠAPLJE: Ova pasmina lovačkih pasa ima uspravno i kratko došaplje. Isto mora biti okomito naspram zamišljene horizontalne linije.

STRAŽNJE ŠAPE: U odnosu na prednje, stražnje šape su nešto duže. Izgledom se bitno ne razlikuju od prednjih šapa.

HOD: Prilikom hoda pas radi dugačke korake sa snažnim potiskom. U hodu se psu noge ne bi smjele križati, dok bi leđa morala ostati što mirnija. Primjerci ove pasmine pasa moraju imati skladan hod bez trzaja.

KOŽA: Tijelo ove pasmine pasa prekriva srednje debela koža ružičaste boje. Ista treba biti lijepo priljubljena uz tijelo psa, te mora biti elastična, bez naglašenih kožnih nabora. Često se na koži zna pojaviti tamniji točkasti pigment sivo do crne boje, kojega se lako zamjećuje kroz bijeli dlačni pokrov. Ova pojava se ne kažnjava prilikom ocjenjivanja.

DLAKA: Kožu istarskog oštrodlakog goniča prekriva tvrda oštra dlaka dužine 5 do 8 cm. Ista je umjereno valovita, nema sjaja te ne smije prilijegati uz tijelo psa. Uvojci i kovrče nisu dozvoljeni. Na gubici dlaka formira brkove i bradu, iznad očiju pasmina ima izražene obrve, a ta je dlaka nešto mekša u odnosu na onu koja prekriva ostatak tijela. Uške su prekrivene nešto kraćom i ravnijom dlakom. Ispod osnovne dlake nalazi se kraća nešto gušća poddlaka koja lijepo priliježe uz tijelo psa. Ista je zimi jače izražena.

BOJA DLAKE: Snježno bijela boja je primarna boja dlake istarskog oštrodlakog goniča. Jedna od temeljnih osobina eksterijera jesu i narančaste mrlje koje se mogu nalaziti po glavi i tijelu psa. Dozvoljeno je da narančaste mrlje budu svih nijansi, no pojava istih na glavi i tijelu pojedine jedinke treba biti isključivo u jednoj nijansi. Narančaste oznake ne smiju prelaziti 1/3 ukupne površine tijela. Ne dozvoljava se pojava potpune prekrivenosti glave narančastim oznakama, već je poželjno da iste budu simetrično raspoređene po glavi. Mrlje mogu biti zastupljene po svim dijelovima tijela, no najčešće se nalaze po grudnom košu, leđima i oko korijena repa. Zna se desiti da pas ima sitne točkice narančaste boje najčešče po ušnim školjkama. Tu pojavu nazivamo „cekinaste uši".

VISINA TIJELA: Visina psa mjeri se na grebenu. Propisana visina za mužjaka je od 50 do 54 cm, a za kuje 48 do 52 cm. Dozvoljeno odstupanje za mužjake i kuje je od +/- 3 cm.

DISKVALIFIKACIJSKE GREŠKE:

- diskvalifikaciji podliježu primjerci pasa izvan dozvoljenih granica standarda i njihovih tolerancija pri visini grebena;
- psi na tijelu osim snježnobijele i narančaste boje ne smiju imati još i treću boju dlake;
- jedinke ne smiju imati dlaku bilo koje boje koju ne propisuje standard npr: limun, crvenu, crnu, žućkastu i dr.;
- dlaka ne smije biti duža od 12 cm ni na kojem dijelu tijela;
- dlaka ne smije biti kraća od 3 cm ni na kojem dijelu tijela;
- dlaka ne smije biti upredena, valovita ili kovrčava;
- kad pas nosi rep zakrenut u stranu ili pri prstenasto nošenom repu;
- kod pojave kratkih nogu u odnosu na visinu tijela koja izgledom podsjeća na jazavčara;
- pri dužini tijela manjoj od visine grebena;
- u slučajevima potpune depigmentacije usnica služokože, vjeđa ili njuške;
- pojava „plavog oka" (Heterokromija);
- nepravilnosti u zubalu (križno zubalo, predgriz ili podgriz);
- pojava konkavnog ili konveksnog nosnog hrbata;
- izrazito kratka gubica;
- kad je psu gubica duža u odnosu na lubanju (izgledom podsjeća na škotskog ovčara);
- pri pojavi konvergentne linije glave;
- smetnje pri ponašanju ili tjelesna abnormalnost;

- kad pas pokazuje plašljivost ili agresivnost;

VRLO BITNE DISKVALIFIKACIJSKE GREŠKE

- Za daljnji pripust i uzgoj treba koristiti isključivo klinički zdrave i funkcionalne jedinke pas, koji su tipični primjerci pasmine;
- Mužjaci moraju imati dva normalno razvijena testisa, koji su u potpunosti spušteni u mošnje;

Slika 5. Istarski oštrodlaki gonič, izvor: www.cacciaoggi.it pristup stranici: 17.05.2017. u 11:00 sati

8. KORIŠTENJE ISTARSKOG GONIČA

Za oba varijeteta istarskog goniča može se reći kako su to veoma dobroćudni, razigrani i veseli psi. Gotovo uvijek su dobro raspoloženi, s jako izraženim lovačkim instinktom. Ljudi ih koriste za lov na: zečeve, lisice, divlje svinje i razne kraške kokoši kao što su: fazani, jarebice i prepelice.

Osim u svrhu lova ovi se psi mogu uzgajati i kao kućni ljubimci. Kod takvog načina uzgoja najbolje je da vlasnici budu: mladi, dinamični i sportski tipovi ljudi koji će im pružiti mnogo igre i kretanja.

8.1. Lovačke karakteristike istarskog goniča

Primarna namjena svih goniča je gonjenje divljači. Osim za lov na sitnu divljač ova pasmina pasa se pokazala kao izvrsni krvosljednik. Zahvaljujući čvrstoj konstituciji ovi psi su izvrsni za lov u: Istri, hrvatskom primorju, sjeverno jadranskim otocima, Gorskom Kotaru i dolini rijeke Po (sjeverna Italija) gdje im niti najteži krški tereni ne predstavljaju nikakvu prepreku. Iako su ovi psi podrijetlo s područja Mediterana, izvrsno su se udomaćili i u nizinskim predjelima Hrvatske, pa u ravničarskim lovištima ostvaruju izvrsne rezultate. Svaka pasmina goniča ima svoj stil rada kojeg obilježavaju specifičan temperament i karakter. Istarskog goniča odlikuje smireni temperament, te velika doza upornosti što dolazi do izražaja prilikom gonjenja divljači. Naime prilikom lova psi ove pasmine veoma rijetko odustaju od lovljenja plijena koji bježi ispred njih. U potrazi za divljači istarski gonič se koristi isključivo njuhom. Iako se tijekom liva dosta udaljava od lovca ne gubi kontakt s njim. Zbog velike privrženosti prema gospodaru, nakon akcije se sam vraća lovcu. Glasa se finim srednje dubokim glasom, dubokih tonova.

Lovci ih veoma cijene zbog niza odličnih karakteristika kao što su:

- izvrstan njuh;
- upornosti u lovu;
- jasan i zvonki glas;
- brzina i pokretljivost.

8.2. Ispiti za istarske goniče

Kao što je poznato istarski goniči se ponajprije uzgajaju radi lova na sitnu dlakavu divljač kao što su lisica i zec. Zbog toga su psi ove pasmine dužni pristupiti na dva ispita. Prvi se naziva ispit prirođenih osobina, a drugi ispit u radu. Kod oba ispita ispituju se lovne osobine pasa prilikom lova na zeca. Zec se koristi jer u odnosu na ostalu dlakavu divljač ostavlja najmanje mirisnog traga za sobom. Slijedom gore rečenog je psu lov na zeca najteži izazov i tu se prepoznaju najbolje jedinke pasa.

8.3. Ispit prirođenih osobina pasa goniča

Testiranje se provodi u cilju utvrđivanja lovačkih osobina pojedine jedinke, a koje su karakteristične za pasminu. Ispitu urođenih osobina pasa goniča najčešće pristupaju mlade jedinke pasa do 18 mjeseci starosti, koje su u ranoj fazi obuke. Ispitom se želi utvrditi u kojoj mjeri su mladi psi naslijedili od roditelja poželjne pasminske osobine. Položeni ispit u kojem je pas sakupio određeni broj bodova, temelj je za odabir budućih roditeljskih parova. Postoje i slučajevi kada ispitu urođenih osobina pristupaju psi različitih starosnih dobi. To se omogućuje kako bi psi mogli dobiti uvjerenje o položenom ispitu bez kojeg je nemoguće njihovo korištenje u svrhu lova. Ispit se nikada ne provodi grupno već isključivo individualno za svaku jedinku. Testiranja se provode u jesenskom periodu, no nisu zabranjena ni u toku lovne sezone. Lovišta u kojima se obavlja testiranje moraju imati licencu i dozvolu za provođenje ispita, a istu izdaje Hrvatski kinološki savez. Teren za ovu namjenu mora biti propisno uređen, a sam se ispit provodi u otvorenim ili zatvorenim lovištima. Na terenima istih mora obitavati propisan broj odgovarajućih vrsta jedinki sitne dlakave divljači. Ocjenjivanje pas provodi se prema odredbama Pravilnika o radu pasa goniča, a njega propisuju stručna tijela Hrvatskog kinološkog saveza.

Na ispitu prirođenih osobina ispituje se:

- ponašanje na zvuk pucnja
- traženje i pronalaženje divljači
- gonjenje divljači
- glas
- kvaliteta njuha
- poslušnost i vodljivost

Da bi psu bilo dodijeljeno uvjerenje o položenom ispitu svih šest elemenata koji se ocjenjuju moraju biti pozitivno ocjenjeni. Takvi psi osvajaju minimalno 54 boda.

8.4. Ispit u radu goniča

Kako bi pas uopće mogao pristupiti ispitu za rad goniča, prethodno mora zadovoljiti propisane norme koje propisuje standard za njegovu pasminu. Nakon toga vlasnik psa mora predočiti uvjerenje da je pas uspješno položio ispit prirođenih osobina. Potom pas pristupa ispitu u radu goniča. Navedeni ispit je prvenstveno namijenjen odraslim već obučenim psima. Sama svrha ispita je utvrđivanje vrijednosti pojedine jedinke pasa goniča prilikom lova. Kao i kod prethodnog ispita testiranje se provodi zasebno za svaku jedinku, no isključivo u lovištima otvorenog tipa. Da bi pas uspješno položio ispit mora odlučno obaviti zadaće koje se od njega očekuju, a iste su zapravo karakteristična pasminska svojstva pojedine pasmine. Provođenje i organiziranje ispita za rad goniča može organizirati isključivo Hrvatski kinološki savez.

Prilikom sudjelovanja na ispiti koji se organizira na nivou države psi mogu osvojiti CACT-HR kandidaturu (Certificat d´ aptitude au Championat de Travail). Pas s najboljim pasmanom ostvaruje pravo sudjelovanja na međunarodnoj izložbi s mogućnosti osvajanja CACIT kandidature (Certificat d´ aptitude au Championat International de Travail). Kod organiziranja izložba međunarodnog karaktera Hrvatski kinološki savez kao organizator je dužan pozvati tri ovlaštena kinološka suca iz najmanje dvije različite države koje su članice FCI-a. Nadalje manifestacija mora biti u cijelosti organizirana po Pravilniku o stručnom radu Hrvatskog kinološkog saveza koji je prethodno odobren od strane FCI-a.

Vodič psa je osoba koja vodi psa tijekom ispita. Za vrijeme trajanja ispita izmjene vodiča nisu dozvoljene. Tijekom ispita vodiči su dužni držati se uputa i naloga od strane voditelja natjecanja i kinoloških sudaca. Vodič je na natjecanje dužan pristupiti u za to propisanoj odjeći i obući.

Sam ispit u radu goniča podijeljen je u dvije grupe: prva grupa obuhvaća obvezne, a druga ne obavezne discipline koje se ocjenjuju kod rada goniča.

8.4.1. Obvezne discipline

Ocjena oblika: Ocjenjivanje oblika mora se obaviti prema Pravilniku. Psi s više osvojenih titula i ostvarenih bodova na natjecanjima ostvaruju veći broj bodova u odnosu na one pse koji posjeduju manji broj titula i ostvarenih bodova na prijašnjim natjecanjima.

Ponašanje na pucanj: Prilikom ispaljivanja metka želimo utvrditi kakav karakter ima pas. Karakter psa utvrđuje se ispaljivanjem dva metka iz puške s glatkim cijevima. Prije samog pucanja pas mora biti udaljen od gospodara i ocjenjivača između 30 i 50 m. Prilikom ispaljivanja metka iz puške od psa se očekuje da ne pokazuje strah, već da s interesom prati ispaljeni metak. Takvo ponašanje psa ocjenjuje se ocjenom 5. Bitno je za naglasiti da se psu može smanjiti ocjena za jedan bod u slučaju da se isti nalazi vezan na povodniku. Za takve pse utvrđuje se da imaju stabilan karakter.

Traženje – pronalaženje – ustrajnost u radu: Prilikom traženja divljači u standardnim uvjetima psu je u pravili potrebno od 20 do 35 min da istu pronađe i digne iz jazbine. U slučaju da pas u zadanoj jedinici vremena nije uspio obaviti zadani zadatak izdaje mu se naredba da prekine s potragom. Istarski gonič mora potragu za divljači obavljati zdušno i temeljito po novim jutarnjim tragovima koji su svježi, a stare noćne tragove izbjegavati. Od psa se očekuje da ima intenciju pretraživanja: gustiša, šuma i grmlja, a da izbjegava čistine i livade. Razlog tomu je što se divljač za vrijeme dnevnog svjetla skriva po gustome raslinju, a noću izlazi na otvorene čistine. Najviše ocjene dobivaju primjerci pasa koji se ne glasaju za vrijeme traženja, već se glasanjem javi tek u trenutku podizanja divljači iz jazbine. Poštekivanje nazivamo glasno glasanje psa prije no što podigne divljač. Ovakvo glasanje smatra se greškom, a uzrok može biti slabiji njuh, nesigurnost ili loša obuka psa.

Gonjenje divljači: Od psa pasmine istarski gonič očekuje se da sam čin gonjenja obavi neprekidno i bez poteškoća. Ako pas ima prekide tijekom gonjenja koji su vremenski duži od 5 min to se računa kao da je pas izgubio trag divlje životinje. Navedeni propust umanjuje ocjenu i u drugim dvjema disciplinama (traženje - pronalaženje – ustrajnost u radu, nos - njuh). Samo vrijeme gonjenja uzima se od kad pas podigne divljač iz jazbine pa do kad se zadnji put oglasi na tragu. U vrijeme gonjenja također se računa i period od kad se pas prvi put oglasi pa dok ne podigne divljač. Na samo vrijeme gonjenja bitno utječu: konfiguracija terena, vrsta tla, vremenski uvjeti, vlažnost zraka i jačina vjetra.

Glas: Za vrijeme gonjenja divlje životinje pas se mora glasati zvonkim glasom. Najviše se cijeni visok čist glas koji mora biti zvonak. U slučajevima kad se pas za vrijeme gonjenja divljači ne glasa, istog se mora diskvalificirati iz natjecanja, te isključiti iz uzgoja.

Krvni trag – povlaka: Krvni trag izrađujemo pomoću povlake koju vežemo za štap dužine cca 2 m. Povlaku povlačimo bočno a ne iza sebe po svom tragu u dužini od cca 150 m. Pritom obavezno moramo napraviti odstupanje od ravne linije stvarajući najmanje dva zavoja (isti moraju zatvarati tupe kutove). Ispit može započeti nakon što je prošlo minimalno 15 min od povlačenja povlake.

Nos – njuh: Prilikom donošenja odluke kojom će ocjenom ocijeniti njuh psa, kinološki suci moraju uzeti u obzir kompletan rad psa na ispitu. Također veoma bitnu stavku prilikom donošenja ove ocjene čine vremenski uvjeti za vrijeme provođenja ispita. Primjerci pasa koji se glasaju dubokim glasom, a ne nalaze se na krvnom tragu divlje životinje moraju se diskvalificirati iz daljnjeg natjecanja. Takve pse nazivamo lažci ili kresači. Ovakvi psi najčešće ne razlikuju svježi od starog traga, ne znaju utvrditi smjer kretanja divljači, a glasaju se i kad su na tragu vozila ili čovjeka. Njima treba posvetiti puno sati rada da bi se postigli željeni rezultati i korigirale neželjene greške u radu.

Ponašanje kod mrtve divljači: Kod ove stavke ocjenjuje se kako će pas reagirati nakon što slijedeći krvni trag pronađe odstrijeljenu divljač. Najvišu ocjenu dobiva pas koji lijepo i s interesom pretraži liniju krvnog traga i dođe do usmrćenog zeca. Psu se dozvoljava da mrtvog zeca uhvati za vrat te protrese istog dva do tri puta. Kažnjivo je ako pas pokazuje nagon da želi pojesti pronađenog zeca.

Poslušnost i vodljivost: Poslušan pas je svaki onaj primjerak koji bez oklijevanja obavlja svaki zadatak koji mu naređuje vodič. Pas mora pretraživati teren u onom smjeru u kojem mu vodič zapovjedi i pratiti vodiča uz nogu bez da zateže povodnik. Još je bolje ako pas slijedi vodiča uz nogu bez povodnika. Dobar i poslušan pas mora prekinuti pretraživanje terena odmah nakon što mu vodič izda naredbu.

8.4.2. Neobvezne discipline

Uzdržljivost od gonjenja srneće divljači: Kako bi psa goniča odučili od njegovog prirodnog nagona za gonjenjem srna, koje spadaju u skupinu dlakave divljači, potrebno je uložiti puno vremena i truda u njegovu obuku. Potpuna uzdržljivost od gonjenja srneće divljači je kad pas gonič naiđe na njen trag, istog ponjuši, shvati o čijem se tragu radi, te

napusti trag. Takav se pas ocjenjuje najvišom ocjenom. Pas koji je ne uzdržljiv od gonjenja srneće divljači je onaj koji istu goni duže od dvije minute.

Oblajavanje – pokazivanje mrtve divljači: Kad istarski gonič pronađe divlju životinju koja je ranjena ili usmrćena od njega se očekuje da istu oblajava sve dok ne dođe vodič, ili on sam ne dovede do iste.

Oblajivačem nazivamo psa koji u trenutku pronalaska ranjene ili mrtve divljači oblajavanjem daje do znanja vodiču da je pronašao plijen. Svojim glasanjem pored divljači daje vodiču znak o svom položaju kako bi isti mogao doći do njega.

Pokazivači su psi koji se nakon pronalaska usmrćene ili ranjene divljači vraćaju vodiču. Specifičnim ponašanjem „kazuju“ vodiču da su pronašli divljač, te ga vode k njoj. Gore rečeno specifično ponašanje vlasnik psa je dužan opisati kinološkim sucima prije početka natjecanja, kako bi oni mogli prepoznati znakove ponašanja tijekom pronalaska divljači na ispitu.

Donošenje divljači: Za ispitivanje ove neobavezne discipline prvo je potrebno izraditi umjetan trag dlakave divljači. Od istarskog goniča se očekuje da po umjetnom tragu pronađe divljač, lijepo je prihvati u usta, te donese do vodiča. Po dolasku pred vodiča pas je dužan sjesti i na njegovu zapovijed predati mu divljač.

Oštrina na grabežljivce: Istarski goniči trebaju iskazati oštrinu spram grabežljivih vrsta divljači kao što su divlja mačka i lisica. Ako je pas u prilici da ulovi primjerak navedenih vrsta, od njega se očekuje da istog bez oklijevanja zgrabi i zadavi. Za psa koji postupi kao što je prethodno opisano utvrđujemo da je oštar na grabežljivce.

Čuvanje predmeta ili mrtve divljači: Prilikom ocjenjivanja ove discipline od psa se traži da vjerno čuva usmrćenu divljač ili odloženi predmet. Pas ne smije dopustiti ostalim psima ili nepoznatoj osobi da se odveć približe, diraju ili uzmu odstrijeljenu divljač ili čuvani predmet.

VLASNIK PSA:
IME I PREZIME:
PREBIVALIŠTE:
LOVAČKO DRUŠTVO:
ŽUPANIJSKI LOVAČKI SAVEZ:

UVJERENJE
O
POLOŽENOM RADNOM ISPITU LOVAČKOG PSA

PODACI O PSU:	Čl. 66/3 ZOL-a RADNI ISPIT			
IME PSA:	UPORABAN ZA:	ŽIG I POTPIS:		
OŠTENJEN:				
PASMINA:				
BOJA:				
BR. RODOVNICE:				
TETOVIRAN:			ISPIT PRIRODENIH OSOBINA (Čl. 2. Pravilnika)	
OCIJENA OBLIKA I TITULE:				

Slika 6. Uvjerenje o položenom radnom ispitu lovačkog psa, izvor: www.narodne-novine.hr pristup stranici: 17.05.2017. u 10:40 sati, izdanje 23.7.2002. nn.87/2002

Slika 7. Štenci kratkodlakog varijeteta, izvor: www.rujanajeger.com pristup stranici: 17.05.2017. u 10:35 sati

8.5. Rad goniča na divlju svinu

Iako se goniči prvenstveno koriste za lov na sitnu pernatu divljač, pokazali su se veoma dobri pomagači čovjeku tijekom lova na divlje svinje. Istarski gonič se za ovu namjenu koristi ponajviše u lovištima brdsko planinskog tipa. Razlog tome je što u ovim lovištima obitava manji broj krupne divljači i potrebno je pretraživati veću površinu terena da bi pronašli željeni plijen. Istarski gonič spada u grupu dugonogih goniča, zajedno s posavskim goničem.

Za razliku od njih kratkonogi goniči kao što su: jazavčari i terijeri zbog nižeg rasta koriste se u nizinskim lovištima gdje obitava veći broj divljači. Da bi došli do plijena pasmine pasa nižeg rasta moraju pretražiti manje terena i napraviti manji broj koraka u odnosu na dugonoge pasmine goniča kako se ne bi umorili. Istarskog goniča moramo posebno obučiti da bi ga mogli koristiti u lovu na divlju svinju jer prema njoj nema urođen prirodni nagon. Obuka se provodi u lovištu ili gateru. Gater (njem. Gatter – rešetka), još se naziva i učilište, je ograđeni prostor koji se koristi za obuku lovačkih pasa. U njemu se za vrijeme provođenja ispita u većini slučajeva nalazi samo jedna divlja svinja. Da bi se pas gonič mogao koristiti u lovu na divlje svinje mora najprije pristupiti ispitu. Ispiti se održavaju isključivo u gateru.

Ispit može biti:

1. JEDOSTAVAN – kod ovog tipa ispita ocjenjuje se rad psa na divlju svinju

2. PROŠIRENI – na ovom ispitu ocjenjuje se rad psa na divlju svinju s krvnim tragom

Poput svih ispita na kojima se ocjenjuju psi i ovi gore rečeni mogu biti organizirani na: lokalnom, državnom i međunarodnom nivou. Na međunarodnim ispitima uvijek se obavlja prošireni ispit. Ostvareni rezultati kod ispitivanih disciplina ocjenjuju se ocjenom od 1 do 5, a radi preciznosti psi mogu dobiti i pola ocjene (1,5; 2,5; 3,5; 4,5). Dobivene ocjene se množe s koeficijentom pojedine discipline. Sam ispit ograničen je vremenom na 15 min, osim u slučajevima kad kinološki suci odluče drukčije. To su slučajevi kad pas ne pretražuje teren, ne želi se odvojiti od vodiča, nije zainteresiran za lov ili pak pokazuje vrhunsku oštrinu na divlju svinju. Psa se mora udaljiti s ispita ako u roku od 6 min ne pronađe divlju svinju.

Kod jednostavnog tipa ispita ocjenjuju se ove discipline:

1. ponašanje na pucanj
   a) vezan (2)
   b) nevezan (4)
2. način traženja i pretraživanja terena (8)
3. kvaliteta njuha (8)
4. glas kad i oko svinje na mjestu (4)
5. oštrina prilikom napadanja na divlju svinju (6)
6. ustrajnost u oblajavanju na divlju svinju (8)
7. glas u gonjenju
   a) vidoglasan (2)
   b) sljedoglasan (4)
8. poslušnost i vodljivost (2)

Prošireni ispit sastoji se još od tri dopunske discipline:

1. rad na krvnom tragu (6)
2. oblajavanje (4)
3. pokazivanje (4)

Po obavljenom natjecanju valja utvrditi ostvarene rezultate pasa po disciplinama i ukupan rezultat. Na temelju ukupnog rezultata pse se svrstava u tri nagradna razreda. Ako se pojavi slučaj da psa ostvare isti broj ukupnih bodova, tada prednost ostvaruje ženska naspram mužjaka i mlađi naspram starijeg psa. Prednost ostvaruje i pas koji ima veću pojedinačnu ocjenu iz discipline ustrajnost u oblajavanju na divlju svinju.

NAGRADNI RAZREDI

a) jednostavni ispit
   I nagradni razred od 171 do 220 bodova
   II nagradni razred od 131 do 170 bodova
   III nagradni razred od 80 do 130 bodova

b) proširenI ispit

I nagradni razred od 231 do 300 bodova

II nagradni razred od 161 do 230 bodova

III nagradni razred od 90 do 160 bodova

Psi plasirani u I nagradni razred ostvaruju kandidature.

MEĐUNARODNO NATJECANJE:

Prvo plasirani osvaja CACIT kandidaturu

Drugo plasirani osvaja R.CACIT kandidaturu

DRŽAVNO NATJECANJE:

Prvo plasirani osvaja CACT – HR kandidaturu

Drugo plasirani osvaja R.CACT – HR kandidaturu

LOKALNO NATJECANJE:

Prvoplasirani osvaja naslov prvak županije

Drugoplasirani osvaja naslov prvak grada

Treće plasirani osvaja naslov prvak lovišta ili gatera

8.6. Discipline na jednostavnom ispitu

8.6.1. Ponašanje na pucanj

U ovoj disciplini ocjenjuje se interes koji pas mora pokazivati prilikom ispaljivanja pucnja iz lovačke puške. Ispitivanje se obavlja ispaljivanjem dva pucnja. Pas mora biti udaljen od vodiča između 30 do 50 m. Nakon što je ispaljen metak od psa se očekuje da s interesom prati pucanj te da ostane smiren. Pas može biti diskvalificiran iz natjecanja ako se preplaši buke koja je nastala ispaljivanjem metka ili ako se prestrašen da u bijeg.

8.6.2. Način traženja i pretraživanja terena

Kod navedene discipline traži se od psa da utvrdi svježe tragove divlje svinje te da iste slijedi s iskazanim interesom. Slijedeći svježi krvni trag pas treba pronaći divlju svinju.

Vrijeme pronalaska divlje svinje ograničeno je na 6 min. U slučaju da istarski gonič odustaje od pretraživanja terena i vrati se vodiču uzastopce tri puta slijedi diskvalifikacija iz daljnjeg natjecanja.

8.6.3. Kvaliteta njuha

Pseći njuh ocjenjuje se prilikom testiranja prethodno opisane discipline (način traženja i pretraživanja terena). Od psa se očekuje da brzo detektira svježi krvni trag i istog nastavi slijediti. Pas koji postupi na opisani način i u zadanom vremenu od 6 min pronađe divlju svinju ocjenjuje se najvišom ocjenom.

8.6.4. Glas kod i oko divlje svinje u mjestu

Cilj ove discipline je ocijeniti reakciju psa prilikom pronalaska divlje svinje. Pas se mora oglasiti lajanjem. Glas treba biti: snažan, zvonak i kontinuiran. Na samo glasanje utječe stav i lokacija divljači, odnosno da li je divlja svinja u stajaćem ili ležećem položaju, da li se brani ili leži te da li je u gustišu ili na čistini. Ako se pas prilikom pronalaska divlje svinje ne glasa i time ne daje vodiču znak da je pronašao plijen isti se negativno ocjenjuje i udaljava s ostatka natjecanja.

8.6.5. Oštrina prilikom napadanja na divlju svinju

Kod ovog elementa ocjenjuje se oštrina, ustrajnost i opreznost goniča. Od psa se očekuje da oštro, sa ustrajnim napadima i opreznošću odostraga priđe i pokrene divlju svinju. Opisani način postupanja ocjenjuje se najvišom ocjenom.

8.6.6. Ustrajnost u oblajavanju na divlju svinju

Nakon pronalaska divlje svinje od psa se očekuje da istu oblajava 10 min. Pas mora intenzivno lajati, a stanke u lajanju ne smiju biti duže od ½ min. Psa se isključuje iz daljnjeg natjecanja u slučajevima ako napravi 3 prekida duža od ½ min ili 2 duža od 2 min.

8.6.7. Glas u gonjenju

Za vrijeme gonjenja pas je dužan neprekidno štektati, zvonkim i čvrstim glasom. Kad gonič štekčući slijedi krvni trag, a da ne vidi divlju svinju to se zove sljedoglasnost. Ova osobina se ocjenjuje najvišom ocjenom. U slučaju kad se pas glasno glasa za vrijeme praćenja krvnog traga i nakon pokretanja divlje svinje a da ju pri tome na vidi, takvog se psa opisuje kao sljedoglasnog psa.

Vidoglasnost je osobina pasa goniča koji štekču samo kad vide divlju svinju. Pse koji se ne glasaju za vrijeme gonjenja divljači treba diskvalificirati s natjecanja i predložiti da ih se ne koristi kod odabira budućih roditeljskih parova.

8.6.8. Poslušnost i vodljivost

Za postizanje visoke ocjene iz ovih elemenata najbitnije je da pas na znak ili naredbu vodiča odmah napusti divlju svinju.

8.7. Discipline na proširenom ispitu

8.7.1. Rad na krvnom tragu

Da bi ispitali ponašanje psa u ovoj disciplini najprije se mora umjetno napraviti krvni trag. Njega se radi u večernjim satima koristeći krv divlje svinje, kako bi do sljedećeg jutra kad se provodi testiranje izgubio na jačini mirisa. Dužina krvnog traga mora biti cca 300 koraka a isti treba imati dva zavoja. Na njegovom kraju mora se postaviti usmrćena divlja svinja. Ocjenjivanje provodi kinološki sudac koji mora biti dobro sakriven kako bi pas imao osjećaj da nije posmatran od strane čovjeka. Zadaća vodiča je da dovede psa do krvnog traga i zapovjedi mu da započne s pretraživanjem. Vodiču je dopušteno primjereno poticanje psa na krvosljednost. U situaciji kad pas skrene u neželjenom pravcu od krvnog traga, dopušteno je testiranje ponoviti od mjesta gdje je pas pogriješio. Treba naglasiti da se u tom slučaju ocjena umanjuje. Najvišu ocjenu dobiva pas koji lijepo izradi krvni trag bez skretanja s istog. Negativnom ocjenom se ocjenjuje pas koji više od tri puta skrene u neželjenom pravci te se potom diskvalificira s natjecanja.

8.7.2. Oblajavanje

Istarski goniči koji su obučeni da koriste tehniku oblajavanja trebaju nakon što su pronašli mrtvu divlju svinju istu oblajavati minimalno 5 min. Na taj način oni daju vodiču do znanja svoju poziciju kako bi on mogao doći do njih.

8.7.3. Pokazivanje

Dobri psi pokazivači su oni koji se nakon što su pronašli usmrćenu divlju svinju vraćaju vodiču. Iskazivanjem karakterističnih znakova ponašanja daju do znanja vodiču da su pronašli usmrćenu divlju svinju te ga predvode do iste. Kod takvog postupanja pas se ocjenjuje najvišom ocjenom.

9. ZAKLJUČAK

U ovom radu predstavljena je i opisana pasmina pasa istarskog goniča koji dolazi u dva varijeteta: kratkodlaki i oštrodlaki. Oba varijeteta istarskog goniča koji se smatraju najstarijom psećom pasminom u Hrvatskoj i balkanskom susjedstvu koriste se uglavnom za potrebe lova na: zeca, lisicu i kraške kokoši, a dobre rezultate postiže i u lovu na divlju svinju. Ova pasmina pasa pogodna je za lov na krškim terenima, ali ništa slabije rezultate ne postiže i u ravničarskim lovištima. U lovu ponajprije dolazi do izražaja njegov izvrstan osjet njuha, ustrajnost u traženju i gonjenju divljači, te poslušnost i privrženost gospodaru.

Istarski goniči su psi snažne konstitucije te blage i vesele naravi. Istarski kratkodlaki gonič prilagođen je za rad u priobalju i na otocima gdje prevladavaju više temperature. Oštrodlaki varijetet pogodniji je za rad u višim planinskim predjelima istočno jadranskog priobalja, jer mu oštra dlaka zimi pruža bolju zaštitu od studeni. Ova pasmina pasa vrlo se dobrom pokazala kao odličan krvosljednik, a što naročito dolazi do izražaja u lovu na divlju svinju.

Sve do sada introducirane pasmine goniča na području priobalja i jadranskih otoka ne mogu u radu konkurirati istarskom goniču jer je ova pasmina pasa ponikla na ovom području i genetski je prilagođena za rad na istome a što se vidi i iz njegovog naziva.

10. POPIS LITERATURE

1. Balać J. (1989.): Lovna kinologija, Lovački savez Hrvatske, Zagreb
2. Bauer M. (1985.): Pas moj prijatelj, Sveučilišna naklada Liber, Zagreb
3. Bauer M. (1994.): Autohtoni psi na hrvatskom prostoru, Veterinarski fakultet, Zagreb
4. Darabuš S., Jakeklić I.-Z. (1996.): Osnove lovstva, Hrvatski lovački savez, Zagreb
5. Došen K. (1956.): Naše autohtone pasmine lovačkih pasa, Zagreb
6. Fučić B. (1992.): Vincent iz Kastva, Kršćanska sadašnjost - Istarsko književno društvo „Juraj Dobrila“, Zagreb – Pazin
7. Mustapić Z. i suradnici (2004.): Lovstvo, Hrvatski lovački savez, Zagreb
8. Orban R. (1958.): Pasmine i sojevi autohtonih goniča Jugoslavije, Zagreb
9. Orban R. (1978.): Izumrle i današnje autohtone pasmine pasa u Istri, zbornik radova 26. sastanka naučnog društva za historiju zdravstvene kulture Jugoslavije, Poreč
10. Orban R. (1981.): Počeci lovne kinologije u Hrvatskoj, Hrvatsko društvo za gajenje lova i ribarstva 1881. – 1981, Zagreb
11. Prvan L. (2001.): Obuka goniča, «Gos» Split
12. Richter I. (1976.): Lovački psi, uzgoj i školovanje, Nakladni zavod Znanje, Zagreb
13. Strouhal F. (1951.): Lovački pas, Poljoprivredni nakladni zavod, Zagreb
14. Strunjak F. (1971.): Autohtoni goniči u Hrvatskoj, Zagreb
15. Špoljarić B. (1988.): Autohtoni psi, Zagreb
16. Špoljarić B. (1992.): Hrvatski goniči, Zagreb
17. Tucak Z. i suradnici (2002.): Lovstvo, Poljoprivredni fakultet Osijek
18. Tucak Z. i suradnici (2003.): Lovna kinologija, Poljoprivredni fakultet Osijek
19. Turković K. (1971.): Naše pasmine goniča, Zagreb

Pravilnici:

1. Hrvatski kinološki savez (1993.): Pravilnik o ispitu prirođenih osobina pasa krvosljednika i utakmicama po krvnom tragu za sve pasmine lovačkih pasa, Zagreb
2. Hrvatski kinološki savez (2005.): Pravilnik o stručnome radu HKS-a, Zagreb
3. Hrvatski kinološki savez (2009.): Pravilnik za ispitivanje i ocjenjivanje rada pasa goniča, Zagreb
4. Hrvatski kinološki savez (1993.): Pravilnik o ispitu prirođenih osobina pasa krvosljednika i utakmicama po krvnom tagu za sve pasmine lovačkih pasa, Zagreb
5. Narodne novine (2010.): Pravilnik o pasminama,broju i načinu korištenja lovačkih pasa za lov, br. 143/10, Zagreb

Web izvori:

1. www.VetMedZg.eu
2. www.wikipedija.org
3. www.rujanajeger.com
4. www.cacciaoggi.it
5. www.narodne-novine.hr
6. www.fci.be
7. www.pasmojprijatelj.com

11. POPIS SLIKA

Slika 1. Pas je čovjekov najbolji prijatelj, izvor www.VetMedZg.eu pristup stranici: 17.05.2017. u 12:45 sati

Slika 2. Istarski kratkodlaki gonič, izvor: www.wikipedija.org pristup stranici: 17.05.2017. u 10:20 sati

Slika 3. Istarski kratkodlaki gonič, izvor: www.rujanajeger.com pristup stranici: 17.05.2017. u 10:30 sati, autor fotografije: Frederic Dunayer

Slika 4. Istarski oštrodlaki gonič, izvor: www.rujanajeger.com pristup stranici: 17.05.2017. u 10:30 sati, autor fotografije: Frederic Dunayer

Slika 6. Uvjerenje o položenom radnom ispitu lovačkog psa, izvor: www.narodne-novine.hr pristup stranici: 17.05.2017. u 10:40 sati, izdanje 23.7.2002. nn.87/2002

Slika 7. Štenci kratkodlakog varijeteta, izvor: www.rujanajeger.com pristup stranici: 17.05.2017. u 10:35 sati

12. SAŽETAK

Još od prapočetaka ljudske zajednice pas je bio čovjekov vjeran pratilac i pomagač u lovu. Simbioza između čovjeka i psa postoji sve do danas, te psi na razne načine pomažu čovjeku u radu.

U prirodi psi žive u čoporu i zajednički priskrbljuju hranu. Svaki član čopora mora se podvrgnuti volji vođe čopora. Upravo iz tog razloga psi se podvrgavaju volji gospodara i doživljavaju ga kao vođu čopora.

Lovački psi se dijele na ptičare i goniče. Ptičari su: odlični aporteri i markireri, umiljati i ljubazni psi, dok su goniči oštri i nestrpljivi psi zbog nagona za lov na sitnu divljač.

FCI (Federation Cynologique Internationale) kao stručna organizacija koja pse dijeli u 10 skupina, istarskog goniča je svrstao u VI skupinu. Prvi standard istarskog kratkodlakog goniča od FCI-a objavljen je 02. travnja 1955. godine, a standard za istarskog oštrodlakog goniča objavljen je 06. travnja 1955. godine.

Nakon raspada bivše Jugoslavije, novonastala država Slovenija je htjela istarskog goniča registrirati kao vlastitu autohtonu pasminu pasa. Međutim, na uporno inzistiranje Hrvatskog kinološkog saveza FCI je na Glavnoj skupštini održanoj 30. svibnja 1999. godine istarskog kratkodlakog i istarskog oštrodlakog goniča priznala kao hrvatske pasmine pasa.

Velika zasluga za priznavanje istarskog goniča kao hrvatske autohtone pasmine pasa zasigurno se može pripisati i bosansko đakovačkom biskupu Petru Bakiću koji je u svojim rukopisima iz 1719. godine detaljno opisao istarskog kratkodlakog goniča.

Istarski kratkodlaki gonič je pas plemenitog izgleda, srednje veličine, elegantnog i vitkog tijela. Dlaka kod ovog psa je fina, snježno bijele boje s karakterističnim narančastim mrljama po glavi i ostatku tijela. Ovi psi imaju veoma živahni temperament, te ne pokazuju znakove agresivnosti i plašljivosti. Isti su omiljeni među lovačkom populacijom jer lako stječu „lovačku naobrazbu“. Prilikom glasanja karakterizira ih jaki glas s naglašenom dubinom.

Razlika između istarskog kratkodlakog i oštrodlakog goniča je u tome što oštrodlaki gonič ima karakterističnu oštru dlaku zbog koje ovaj varijetet djeluje robusnije te je pogodniji za lov u planinskim hladnijim područjima.

13. SUMMARY

Since the early days of the human community, the dog was a man of faithful companion and helper in hunting. Symbiosis between man and dog exists until today, these dogs in various ways help a man in work.

In nature, dogs live in a pack and share food together. Each member of the pack must be subjected to the will of the pack leader. For this very reason dogs are subjected to the will of the master and perceive him as the leader of the pack.

Hunting dogs are divided into birds and swarms. Birds are: great adventurers and markers, humorous and friendly dogs, while the cheeks are sharp and impatient dogs for the urge to hunt for game.

FCI (Federation Cynologique Internationale) as a professional organization that divides dogs into 10 groups, the Istrian hound is classified into VI group. The first standard of the Istrian short-haired FCI was published on April 2, 1955, and the standard for the Istrian scoundrel was published on April 6, 1955.

After the collapse of the former Yugoslavia, the newly established state of Slovenia wanted the Istrian hound to register as its own autochthonous dog breed. However, on the persistent insistence of the Croatian Cynological Association, the FCI acknowledged as a Croatian dog breed at the General Assembly held on May 30, 1999 of the Istrian short-haired and Istrian scoundrel.

The great merit of recognizing the Istrian hound as a Croatian autochthonous dog breed can certainly be attributed to the Bosnian bishop Peter Bakić, who in his manuscripts from 1719 described in detail the Istrian short-haired hound.

The Istrian shorthair hound is a dog of noble appearance, medium size, elegant and slim body. The hair in this dog is fine, snowy white with characteristic orange spots on the head and the rest of the body. These dogs have a very lively temperament, and do not show signs of aggression and frivolousness. They are the same among hunters because they are easily trained in hunting training. Voting is characterized by a strong voice with pronounced depth.

The difference between the Istrian short-haired and sharp-eared hound is that the hoofed hound has a distinct sharp hair that makes this variant more robust and is more suitable for hunting in mountainous cold area.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Diplomski rad

Sveučilišni diplomski studij Ekološka poljoprivreda

smjer: Ekološka poljoprivreda

UDK:

Znanstveno područje: Biotehničke znanosti
Znanstveno polje: Poljoprivreda

Povijesni zapisi, radna i eksterijerna obilježja istarskih goniča

Branko Sladonja

Sažetak

Još od prapočetaka ljudske zajednice pas je bio čovjekov vjeran pratilac i pomagač u lovu. FCI (Federation Cynologique Internationale) kao stručna organizacija koja pse dijeli u 10 skupina, istarskog goniča je svrstao u VI skupinu. Prvi standard istarskog kratkodlakog goniča od FCI-a objavljen je 02. travnja 1955. godine, a standard za istarskog oštrodlakog goniča objavljen je 06. travnja 1955. godine. Na zahtjev Hrvatskog kinološkog saveza FCI je na Glavnoj skupštini održanoj 30. svibnja 1999. godine istarskog kratkodlakog i istarskog oštrodlakog goniča priznala kao hrvatske pasmine pasa. Velika zasluga za priznavanje istarskog goniča kao hrvatske autohtone pasmine pasa zasigurno se može pripisati i bosansko đakovačkom biskupu Petru Bakiću koji je u svojim rukopisima iz 1719. godine detaljno opisao istarskog kratkodlakog goniča. Istarski kratkodlaki gonič je pas plemenitog izgleda, srednje veličine, elegantnog i vitkog tijela. Dlaka kod ovog psa je fina, snježno bijele boje s karakterističnim narančastim mrljama po glavi i ostatku tijela. Ovi psi imaju veoma živahni temperament, te ne pokazuju znakove agresivnosti i plašljivosti. Isti su omiljeni među lovačkom populacijom jer lako stječu „lovačku naobrazbu“. Prilikom glasanja karakterizira ih jaki glas s naglašenom dubinom. Razlika između istarskog kratkodlakog i oštrodlakog goniča je u tome što oštrodlaki gonič ima karakterističnu oštru dlaku zbog koje ovaj varijetet djeluje robusnije te je pogodniji za lov u planinskim hladnijim područjima.

Rad je izrađen: Zavod za lovstvo, ribarstvo i pčelarstvo, Poljoprivredni fakultet u Osijeku
Mentor: doc. dr. sc. Ivica Bošković
Broj stranica:
Broj slika: 7
Broj literaturnih navoda: 31
Jezik izvornika: Hrvatski
Ključne riječi: gonič, pas, lov, obuka, divljač
Datum obrane:

Stručno povjerenstvo za obranu:

1. prof. dr. sc. Tihomir Florijančić, predsjednik
2. doc. dr. sc. Ivica Bošković, mentor
3. doc. dr. sc. Siniša Ozimec, član
4. prof. dr. sc. Anđelko Opačak, zamjenski član

Rad je pohranjen u: Knjižnica Poljoprivrednog fakulteta u Osijeku, Sveučilištu u Osijeku, Kralja Petra Svačića1d

BASIC DOCUMENTATION CARD

University Josip Juraj Strossmayer Osijek **Graduate thesis**
University graduate study Ecological agriculture
UDK:

Scientific Area: Biotechnical Sciences
Scientific Field: Agronomy

Historical records, work and exterior features Istrian dogs

Branko Sladonja

Summary

Since the early days of the human community, the dog was a man of faithful companion and helper in hunting. FCI (Federation Cynologique Internationale) as a professional organization that divides dogs into 10 groups, the Istrian hound is classified into VI group. The first standard of the Istrian short-haired FCI was published on April 2, 1955, and the standard for the Istrian scoundrel was published on April 6, 1955. However, on the persistent insistence of the Croatian Cynological Association, the FCI acknowledged as a Croatian dog breed at the General Assembly held on May 30, 1999 of the Istrian short-haired and Istrian scoundrel. The great merit of recognizing the Istrian hound as a Croatian autochthonous dog breed can certainly be attributed to the Bosnian bishop Peter Bakić, who in his manuscripts from 1719 described in detail the Istrian short-haired hound. The Istrian shorthair hound is a dog of noble appearance, medium size, elegant and slim body. The hair in this dog is fine, snowy white with characteristic orange spots on the head and the rest of the body. These dogs have a very lively temperament, and do not show signs of aggression and frivolousness. They are the same among hunters because they are easily trained in hunting training. Voting is characterized by a strong voice with pronounced depth. The difference between the Istrian short-haired and sharp-eared hound is that the hoofed hound has a distinct sharp hair that makes this variant more robust and is more suitable for hunting in mountainous cold areas.

Thesis performed at Department of hunting, fishing and beekeeping, Faculty of Agriculture in Osijek

Supervisor: Ph. D. Ivica Bošković, professor asisstant

Number of pages:
Number of photos: 7
Number of references: 31
Original in: Croatian

Key words: beater, dog, hunting, training, game
Reviewers:

1. Ph. D. Tihomir Florijančić, full professor
2. Ph. D. Ivica Bošković, professor asisstent
3. Ph. D. Siniša Ozimec, professor asisstent
4. Ph. D. Anđelko Opačak, full professor

Thesis deposited in: Library of Faculty of Agriculture in Osijek, University of Osijek, the street of a king Petar Svačić 1d